

SZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA
A kiadók hivatalában átvéve:
Egy évre 16 h.
Három évre 48 h.
Helyben háshoz hozva:
Egy évre 20 kor.
Három évre 58 kor.
Helyben postán szállítva:
Egy évre 24 kor.
Három évre 72 kor.
Egyes mások ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hét 7. és
ünnepek után napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezso-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok visszatér-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

LXII. évfolyam 298. szám. Nagyvárad Szombat, 1916 december 30.

A magyar szent korona.

Dr. Karácsonyi János.

Helyesen mondja Eötvös József, hogy
„Az ég egy kincset adott minden hazának”.

helyesen mutat rá arra, hogy

„Császárról szól a francia fiának,
Büszkén mutatja Róma ó falát,
Hellásznak kincse egy elomló rom!”

De ekkor erőt vett rajta korának költői
érzelgőssége s azt írja:

Tied hazám egy szentelt fájdalom!

A fájdalom csak érzés, össze nem gyűjt-
hető, örökké egy állapotban nem tartható, s
ennél fogva a nagy Napoleon történetileg any-
nyira megörökített pályafutásával Róma ó fa-
lával, vagy Hellásznak Romjaiban is remek
szobraival egybe nem vethető.

Van a magyarnak ennél sokkal nagyobb
kincse, látható, megfogható és a többi nem-
zetek kincseivel bátran egybevethető s az Szent-
Istvánnak a magyar királyok fejét ékesítő ko-
ronája.

Csodálatos már maga ennek a koronának
megszerzése is. Nem oly értelemben, csodála-
tos, mintha rendkívüli, természetfeletti erők
lettek volna szükségesek annak megszerzésére,
hanem olyan értelemben, hogy nem közönsé-
ges, ezerszer ismétlődő módon került hazánkba,
hanem az isteni gondviselésnek különös, a
szokottól eltérő útján.

Mert ha Magyarország megtérése a ke-
resztény vallásra oly módon történik, mint pl.
Angliáé, hogy valamelyik pápa elindított volna
ide hazánkba 20—30 hittérítőből álló követ-
séget s ezek hithirdetésére állott volna a ma-
gyar a keresztvízre, nagyon természetes, hogy
a hittérjesztők küldöttségét indítanak a pápá-
hoz és kérik, hogy az ujonnan keresztelt ki-
rályt koronával ékesítse fel.

Ámde a magyar nemzet megtérése nem
egyenesen Rómából indult ki, a Szent Adal-
bert Isten dicsőségéért és a lelkek üdvéért
buzgó szívéből fakadt. Ő nem gondolt arra,
hogy épen a keresztény hit megerősítésére és
fenntartására végezt a magyar nemzet államjo-
gát is rendezni kell! Saját népének, a cseh-
nek nyakassága, a rabszolgakereskedéshez, a

többnejséghez való ragaszkodása kergette őt
Rómába s onnan hozott magával két tanult,
jámbor férfiut s akkor is az egyiket Cseh-
országba, a másikat Lengyelországba vitte. Az
egyik volt Anasztáz, benedekrendű szerzetes,
akit Szent Adalbert ott Csehországban bre-
novi apáttá tett, a másik volt Astrik, előbb
udvari pap, azután pedig mezerici apát. Anasz-
táz a csehek 995-iki vérengzése, mikor Szent
Adalbert testvéreit az adott szó ellenére, mind
levágták, kergette Magyarországra, Astrik pedig
Szent Adalbert halála után szintén más kény-
szerítő okokból érkezett meg hazánkba.

Igy jutott a magyar nemzet két olyan
paphoz, akik tudták, hogy mind a katolikus
vallás, mind a magyar, keresztény államszer-
vezete csak akkor lesz állandó hazánkban, ha
ahhoz Szent-Péter utódjának jóváhagyása és
áldása is hozzájárul. A többi, nagyjából
francia, belga és német papok ezt nem tartot-
ták volna olyan szükségesnek, mert hiszen ná-
luk a hercegek, a császár valóságos, vagy név-
leges fennhatósága alatt éltek és kormányoz-
tak s így független, keresztény állam alapítá-
sára, szervezésére nem gondoltak.

Csodálatos az az időpont is, midőn Szent-
István követséget indított Rómába. A követség
élén Astrik apát állott, mert ő több évig ott
lakott Rómában az Aventin hegyen és így az
állapotokat, a főbb embereket ismerte. De, ha
például elhamarkodják a dolgot és már 999-ben
oda indulnak, nem nyelik meg kérésük telje-
sítését, mert akkor II. Szilveszter pápa az ő
tanítványával III. Ottó császárral együtt egé-
szén más állam szervezésén gondolkodott. Ők
ugy gondolták, hogy vissza kell állítani a ró-
mai hatalmas császárságot és a világnak vala-
mint egy pápája van, úgy egy császára is le-
gyen és a többi fejedelmeknek mindnek a csá-
szár adjon koronát, mert ez által mind elis-
merik az ő fennhatóságát. Ez új császárnak
ott kellett volna laknia Rómában a legnagyobb
fényben és lassan kiterjeszteni a hatalmát az
egész ismert világra.

Csak hogy az 1001 év februárjában az
olaszok ugyancsak kiábrándították a német
Ottó császárt és a francia eredetű Szilveszter
pápát ebből a gondolatból. Fellázadtak ott

Rómában és oly kegyetlenül rájuk támadtak
hogy futva, szégyenkezve kellett menekülniök a
hálátlan városból Ravennába, a Németország-
hoz közelebb eső helyre. A császárnak Német-
országból kellett kérni segítséget, hogy majd
oda visszamehessen. A császár ott tartott bün-
bánatot, a pápa ott busult az elkövetett go-
noszság felett, midőn 1001. április havában a
magyar követség oda érkezett és külön, ön-
álló király Szent István részére koronát
kért.

Ily lelki hangulatban természetesen a csá-
szár sem tett kifogást, Szilveszter pedig szí-
vesen teljesítette a kérést. Egyházi legfőbb ha-
talmánál fogva felállította az esztergomi érsek-
séget azonfelül elkészíttette a koronát és el-
küldte Szent Istvánnak, hogy őt mint önálló
királyt felkenjék és fejére feltegyék a ko-
ronát.

De nemcsak eredetére nézve, hanem mű-
vészeti és műtörténelmi szempontból is párat-
lan kincs a magyar nemzetnek a szent ko-
rona. Igazán elmondhatjuk, hogy nincsen ilyen
kincse most egyetlen nemzetnek sem. Mert
igaz, hogy a monzai ugy nevezett vas korona
régibb, a római császári korona, ha mérlegre
tesszük, nehezebb s a francia királyi korona
drága köveire nézve értékesebb, az angol ki-
rály kincsei között a Kohinoor gyémánt talán
több pénzt ér, de művészi és tudományos
szempontból mégis a magyar az első. A
monzai ugynevezett vas korona eredetileg nem
királyi koronának készült, hanem az oltár elé
disznek. Befoglalták azt a vasszeget, mely
valaha Krisztus urunkat keresztelhez szegezte s
azért is hívják vaskoronának, azután felajánl-
ták a monzai templomnak mint drága erek-
lyét és kincset. Később vették elő csak a lom-
bárd, majd az olasz királyok megkoronázá-
sára. Rajta zománcok nem ember alakokat,
hanem csak virágokat ábrázolnak s így bár
régibbek, de nem oly értékesek. A római csá-
szári korona a mienknél 150 esztendővel ké-
sőbb készült, a többiek pedig mind sokkal
későbbiek a magyar szent koronánál. Az osz-
trák császári korona pedig éppen csak 1806-
ban, alig egy százada készült, tehát bármily
sok drága kő van rajta, régiségre nézve szóba
sem jöhet.

A magyar szent korona egyenesen koro-
nának készült és eredetileg koszoru alakú volt.
A király homlokára Krisztus képe, tőle jobbra
Szent Péter, Szent Pál, balra Szent András és
Szent János képe jutott, azután következtek a
többi apostolok képei és így vették körül a
király fejét.

EMIR arcmosó

a legtökéletesebb készítmény izzadó, fényes, zsiros, atkás

(mitesseres) arcra! Értéktelen utáztatoktól óvakodjunk!

Naponta többször, ha arcunkat „EMIR”-rel bedörzsöljük, az
sre rögtön csodás szép lesz, mintha valami mesés, lehetet-finom-
ságu harmattal lenne bevonva. Egy üveg ára: 1 korona 50 fillér.

Kapható: **Németh Pál** gyógyszerész **Arany Kereszt**
gyógyszertárában Szent László-tér. Városháza mellett.
Csanda Endre „Rakóczi” gyógytárában, Csillag gyógyszertár Szacs-
vay-utca, a Vadász drogériában és Farkas István Apolló drogériájában.

Miért épen ezekből alakította a megbízott művész Szent István koronáját, arra is megvan a felelet. Abban a korban a királyok főkötelessége az igazságszolgáltatás volt. Mint legfőbb bíró járta be ő országát és igazította el a felmerült surlódásokat. A művész tehát a király elé állította a legfőbb ítélő bírót, úgy a mint az az apostoloktól körülvéve itélni fogja a világot. Könnyű volt neki erre példát találni, mert hiszen az akkori nagy templomokban Rómában, Ravennában az volt a szokás általában, hogy a fő oltár felett az apszisz kagylójában vagyis félgömbjében a trónon ülve az Ur Jézust ábrázolták, mellette a ránéző 12 apostollal, még pedig rendszeren mozaikból voltak e képek készítve. Csak ezt kellett neki utánoznia, azaz hogy a színes kövek helyett az arany alapra, apróbb rekeszekbe öntött színes üvegdarabokat, vagyis zománcképeket s előállítottak a közletről gyarló, de távolabbról tekintve pompás színekkel nagyon gyönyörköd-tető képek.

A magyar szent koronának zománcképe művészettörténeti szempontból rendkívül becsesek, mert a készítés ideje és helye pontosan megállapítható. Maradtak ugyanis fenn zománcképek a régi egyházakban és a királyi kincstárakban, meg síroknak, de rendszeren hiányoznak a felvilágosítások, vagy biztos történeti nyomok arranézve, hol és mikor készültek azok. A magyar szent koronának 1001-ben Ravennában készült zomácai tehát biztos utjelzők az olasz zománckészítés történetében. Egy gazdag orosz történetíró Kondakov egész vagyont költött zománkos művek ismertetésére és ezek közt műtörténeti szempontból a magyar korona zomácait tartotta legértékesebbeknek.

Végül pedig szintén csodálatos Szent-István koronájának kilenc százados rendkívül hányatott vándorlása és fennmaradása.

Mivel Szent-István korában minden király külön koronát kapott, vagy készítettet magának, Szent-István koronáját is 1038-ban vele együtt temették el, hiszen, ha lett volna még valami drágább kincs, azt az akkori szokás szerint, mint a honfoglaló ősök sírjánál is látjuk, vele együtt a sírba tették volna. A sírbatétel alkalmával az a négy zománckép, melyen Szent István feje nyugodott, természetesen megsérült és tönkrement, de a többi 1083-ban Szent István sírjának felbontásakor és az ő ereklyéinek felemelésekor épen került ki a sírból. A megmaradt képeket már most meg kellett a további sérüléstől és elkallódástól menteni. E végből Szent László felajánlotta a bátyjának, Gyécének küldött, de tőle nem használt és így vele el nem temetett bizánci koronát Szent István koronájának keretül és talapatául. Csináltak tehát Szent-István koronájának épen maradt 9 zománcképeiből két pántot és azokat keresztbe téve, ráforrasztották a bizánci koronára. Így áll két részből a magyar szent korona, de az alsó rész csak keret, a drágább kincs benne a felső, két régebbi, tisztább aranyból készült és az apostolok, meg Jézus Krisztus képével ékített pánt: Szent István koronája.

Szent Istvánnak így feltalált és oly szerencsésen keretbe foglalt koronáját azután Szent-István többi ereklyéivel együtt a székesfehérvári egyház kincsei között őrizték több mint két századon át. Ezzel koronázták meg ezentul első ízben az új magyar királyt, azért nevezték azután Szent István koronája helyett röviden csak szent koronának. Ezt érintették az új király koronázásakor a magyar főurak, és úgy esküdvén hűséget az új királynak és azért mondották az ígért megszegőjére, hogy hűtlen lett a szent koronához. E szent korona lett azután jelképe az egész nemzetnek, úgy hogy az ország összes nemesei a szent korona tagjainak tekintették magukat. A szent korona jelezte azt, hogy az új király Szent István példájára igazságosan, a királyi tanács, majd annak kibővítése; az országgyűlés meghallgatásával köteles kormányozni, nem pedig saját kénye-kedve szerint.

Két század alatt a magyar szent korona becsülete annyira meggyökeresedett a magyar

nemzetben, hogy csak azt tekintették igazi királynak, akinek fejére e szent korona téte-tett. Ezért azután a magyar királyságra törő fejedelmek mind a magyar szent koronát igyekeztek kezükbe keríteni. Így történt, hogy 1304-ben Venczel cseh király gyermek király fiáért Magyarországra jöven, cselrel a koronát kezébe kerítette és Csehországba vitte. A következő évben odaadta azt Ottó bajor királynak, ez pedig Magyarországra jövet kulacs alakú, faedénybe rejtette el, hogy tőle el ne vegyék. Utközben Bécsen innen Fischamend táján éjjel elvesztette. Szerencsére másnap visszalovagolt érte és megtalálta. Azután megkoronáztatta magát vele Székesfehérvárrt, de nem hagyta ott, hanem magával vitte Budára és róla van először feljegyezve, hogy Szent-István koronájával fején, királyi díszbe öltözve vonult végig Buda városán. Ismeretes azután, hogy Erdélybe menet magával vitte azután Szent-István koronáját, de ott menyasszony helyett fogságot talált és Kaján László erdélyi vajda tőle a szent koronát elvette. Sok alkudozás, nagy fenyegetés után 4 év múlva adta csak vissza Kaján László a szent koronát 1310-ben I. Károly királynak, aki kénytelen volt ezzel magát harmadszor is megkoronáztatni, mert addig saját hívei sem tartották őt egészen érvényesen magyar királynak. I. Károly szintén nem adta át a szent koronát a székesfehérvári egyháznak, hanem amint megvívta és megerősítette Visegrád várát, — odavitte. Itt is volt az 1440-ig. De Zsigmond király lánya Erzsébet asszonyi kiváncsiságból a maga hálószobájába vitte és ott majd összeégett, 1440-ben pedig nagy furfanggal onnan ellopatta Kottaner Ilona nevé udvarhölgyével és Komáromba vitte, majd vele a csecsemő V. László királyt megkoronáztatta, később pedig, hogy zsoldosokat fogadhasson, a magyar szent koronát sógorának Frigyes császárnak elzalogosította. A fősvény császár csak 5000 forintot adott rá, de azután 1464-ben Matyás királynak végre 60,000 forintot kellett adni, hogy megszerezze Frigyes körmei közül. Matyás halála után a szent korona megint nagy veszedelemben került, mert Korvin János 1490-ben magával vitte Szlavóniába. De azután visszahozta és maga adta át II. Ulászló megkoronázásakor. Így azután a szent korona megint Visegrádra került. Innen 1529-ben Perényi Péter koronaőr Siklóra akarta vinni, de utközben a törökök elfogták és a szent koronát Zupolyay Jánosnak adták. 1541-ben János király özvegye Erdélybe vitte és Gyulafehérvárrt őriztette, s csak 1551-ben kapta meg Ferdinánd király, ő és utódai annyira féltették, hogy Bécsben, majd Prágában őriztették.

Az 1606-iki bécsi békekötés eredménye volt, hogy a szent koronát ezentul megint Magyarországon kellett tartani, még pedig a pozsonyi várban s e végből két koronaőrt rendelték. De 1619-ben Bethlen Gábor elfoglalta Pozsonyt és a szent koronát Zólyombba, majd Kassára és végre Ezséd várába vitte. Innen csak 1622-ben került vissza Pozsonyba. Ettől kezdve azután nyugodtan volt Pozsonyban 1780-ig, de akkor a szerencsétlen kalapos király, II. József Bécsbe vitette s a császári család kincsei közé mint valami értéktelen lomot elhelyeztette.

Ámde a magyar nemzet annyira zugolódott nemzeti kincse elvitele miatt, hogy 1790-ben halála előtt 2 nappal visszaküldte II. József. Ekkor a magyar nemzet elhatározta, hogy Budán a királyi palota Szent Zsigmond kápolnájában kell azt őrizni. De 15 év múlva közeledett Napoleon Bécshez s akkor annyira megijedtek a király és a koronaőrök, hogy elvitték egész hazánk szélére, a munkácsi várba. 1809-ben, midőn Napoleon már Győrt is elfoglalta, újból menekültek vele, de csak Gyöngyösön s itt az Almásy-házban őrizték, míg a pozsonyi békét meg nem kötötték.

Legnagyobb veszedelemben 1849-ben forgott a szent korona, mert a szabadságharc idején 1848 végén először Debrecenbe vitték, s majd Buda visszafoglalása után vissza. Itt épen olyan ember kezébe került, aki erősen

köztársasági érzelmű férfiú volt s azért ellensége minden királyi jelvénynek és kitüntetésnek. Nem is adott a magyar szent koronára semmit. Ott őrizték házában, többen fejükre is próbálták és meggyőződtek róla, hogy állandó viselésre nem való.

Szemere Bertalan belügyminiszter volt ez s ő vitte később a koronát Szegedre, majd Aradra, Lugosra, végül Orsovára. Itt azonban mégis megszállta a jobb érzés és nem vitte külföldre a magyar nemzet kincsét, a jobb jövőnek zálogát. Elásták ott hazánk határán. Négy évig nedves, nyirkos földben elrejtve volt a szent korona, míg végre 1853. szeptember 8-ikán feitalálták azt, még pedig mint a nagyváradi régi urak beszélték, épen egy nagyváradi ember, a koronás Varga István utmutatása nyomán. Nagy diadallal vitték azután Budára, majd Bécsbe a kincset s azzal mutatta I. Ferencz József első jelét a magyar nemzet megbecsülésének, hogy e drága kincset visszaküldötte Bécsből Budára s régi helyére tétette. Itt őrzik azt ma is annyi baj, annyi viszontagság után.

Ezt a szent koronát fogja most a magyar nemzet december 30-án ifjú királyunk IV. Károly fejére tenni. Adja Isten, hogy e koronázás megadja nekünk a békét és hű, szerencse koszorúzza új királyunk fejét.

Se tűz, se víz, se ellenség nem fosztotta meg tehát eddigelé a magyar nemzetet e drága kincstől Európa legrégebb királyi koronájától s a magyar nemzet Szent István király nyomdokán halad, bizonyára a Mindenható továbbra is megőrzi számára ezt a drága kincset.

Nagy változások a politikában.

Bécsből jelentik: A magyar eszmények, amelyek egymást hajszolják Bécsben, nyomban levetik a titokzatosság kergéit, ha tulaj, hogy ami történik, nem egyéb, mint boldogult Ferenc Ferdinánd trónörökös magyar politikai végrendeletének végrehajtása. Ferenc Ferdinánd főherceg és az akkor még presumpatív trónörökös között rendkívül meleg volt a viszony. A páter familias gondosságával a szó szoros értelmében nevelte az uralkodásra. Az ifjú főhercegre a nagybátyja egyéniségéből áradó szorgalmazó erő mély hatással volt.

Miandent, miandent nevet megjegyzett magának és jegyzeteket is készített. Most az-tán egymásután hívja meg munkatársaiul azokat, akiknek a boldogult trónörökös szerepet szánt. Ez a magyarázata a változásoknak. Bizonyos mértékig, hogy egyéb momentumok is közrejátszottak. Külföldre érhetetlen volna, miért kísérleteztek előbb Korbarral, miért kellett Spitzmüllernak is két héten át próbálkozni, mielőtt Ciam-Martinic gróf kapott megbízást, aki ott szerepel a majd három év óta őrzött névsorban.

Valószínű, hogy Magyarországon folytatódik, ami Ausztriában megkezdődött. A készülő változásoknak ez idő szerint még nyomon sincs.

A változás formája, iránya, tartalma és terjedelme teljesen a koronázás után bontakozik majd ki, amikor a király kihallgatáson fogalja a magyar politikai élet vezető személyiségeit.

A magyar ügyet a változástól ne féltesse senki. Törv, amelynek akár a dualisztikus államszervezet megbolygatása, akár a magyar önellő államiság érintése volna a célja, nincs, nem is lehet, el sem képzelhető.

Döntő jelentősége van annak, hogy Csernia és Tizza István között ellentét nincs. A miniszterelnök nem szerepel azon a nevezetes listán.

Nagyvárad hódoló feliratai.

Károly királyhoz és Zita királynőhöz.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága december hó 9 én tartott rendkívüli közgyűlésén elhatározta, hogy hódolatát, alattvalói hűségét, a többi között feliratban juttatja a trón zsámolához.

A közgyűlés határozatának megvalósításul Lukács Ödön főjegyző, mint már említettük, elkészítette úgy az Ő Felsége IV. Károly királyhoz, mint Felséges hitveséhez: Zita királynőhöz küldendő hódoló feliratokat.

A főjegyző pompás, eleven stílussal, felemelő tónusban esetenli a feliratokban a város közönségének mély hódolatát, a magyar nemzet összeségében élő királyhűségét és a királyné iránt érzett szeretetet és lovasias érzést.

A hódoló feliratok szövege a következő:

IV. Károly királyhoz.

*Császári és Apostoli Királyi Felség!
Legkegyelmesebb Urunk!*

A titáni világháború tartama alatt, aridón oly sok lélek kesereg és oly sok szív vérzik, — a nemzetre a sötét gyász felhője is ráborult. Elvesztette a kiegyezést megalkotó nagy királyát I. Ferenc Józsefet. Letűnt vele egy hatalmas egyéniség, amely kiváló erővel magasan tündöklött, fentölt lelkületével nemzeteket síhatott, s szívének melegével milliókat hevített. E nagy veszteségek visszatámasztották a magyar nemzetet, ha Felséged trónralépésével nem éreznék egy új, boldogabb korszak közeledtét, — amely a háborús vérző sebek behagyásának, s a fentölt előd alkotó munkáját tovább fejlesztve, az oly sokat szenvedett magyar haza boldogulásának reményével kecséget. Diadalmas hadsereg tüzvonalából kemelkedik Felséged a királyi trón magasságába. Királyi hatalmának e magasságából a fiatsálg töde fuvallata, a fentölt életör, s a szív melege árad népei felé. Határtalan örömmel hallja a nemzet e dicső helyről Felséged első szöveget, mellyel tudatja, hogy nemes elődjének szellemében magyar alkotmányunk védője, a megdicsőült király művének folytatója és befejezője, népeinek igazságos és szeretetteljes fejedelme akar lenni, s arra fog törekedni, hogy a társadalom munkás tagjai számára biztosítja becsületes munkáját gyümölcsöt.

Örömteljes bizalmat ébrazt a nemzet szívében e királyi szó, s szíves reményt fakaszt a győztes hadvezéri szózat.

Érzi a nemzet, hogy a népek mostani élethálál küzdelme is igazolja uralkodója iránti rendíthetetlen hűségét.

E rettentő harc hozta oly egész közel Felségedet hű magyarjához s a harci tűz fénye világítja meg, mint küzdelem, véresnek a nemzet fiait. Itt adja a nemzet tűzpróbáját a király iránti hűség, a szeretetnek, de itt szöveget örök bizonyosságot is emellett, hogy a Monarchia nagybatalmi állásának leonthatatlan szilávarára az erős Magyarországnak.

Magnyugtató és felemelő tudat, hogy Felségednek nyílt lelkületére féltékeny good anyat nem borít s egymásnak örvendhet nemzet és király.

Hű magyar nemzete az őszinte magassalás e nemes érzetével állja körül Felségedet, amíg a fénytől övezett magyar trónra lép a fejére vassal Szent István dicső koro-

náját. E koronázás fénye végig ragyog az egész országon, a világháború árnya sem fogja elhomályosítani, mert a nemzet úgy látja, úgy érzi, hogy Felségedben megkapta ismét Szent István koronájának méltó birtokosát.

Boldog reménykedéssel várja a nemzet, hogy a királyi szív melege egyesítse, forrasza össze nagy szociális kulturamunkára s tegye képesé arra, hogy Felséged trónját még ragyogóbbá, még dicsőbbé tihesse.

A magyar nemzet e nagy örömben lelkesen osztozik Nagyvárad város közönsége is. Hagyományos hűsége, örömteljes bizalma hozzák magukkal, hogy hódoljon Felséges új uralkodója előtt s az izzó lelkesültség érzetével köszöntse trónralépő királyát. Üdvözi Felségedet a magyar szív minden hűségével, minden szeretetével s azzal a rendíthetetlen bizalommal, hogy ez a titáni világháború nem fogja megtörni a magyar haza erejét, de megacélozotán és öntudatában megerősödve fog ebből a vérözönből kikelni.

Egy boldogabb jövő gyönyörűségei segítségével vesz részt a város közönsége abban a nemzeti fohászban, smellyel sok millió magyar szív áldást eskü Felséged fejére.

Alattvalói hódolattal kéri a város közönsége Felségedet, hogy rendíthetetlen hűségének ez egyszerű nyilvánítását kegyesen fogadni méltóztassák.

Kelt Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának 1918 december hó 9 én tartott közgyűlésében.

A város közönsége nevében:

Lukács Ödön,
főjegyző.

Rimler Károly,
polgármester.

Zita királynőhöz.

*Császári és királyi Felség!
Legkegyelmesebb Urnőnk!*

Felséged királyi férje elfoglalta helyét dicső magyar trónján. Nemcsak a lovasias hódolat, de a magyar közjog is a királyi hatalom e polcán helyet jelöl ki Felséged számára is. A magyar nemzet rajongó lelkesedéssel övezi Felségedet, midőn királyi férje oldalán mellet az uralkodói hatalom e fénylő trónusára lép.

A királyi felsőbbtség e díszes helyének szilárd alapot a jog, fényt és ragyogást az erő és hatalom, fényéhez melegét, magasságához emelkedett érzést, ragyogásához vonzó bűvérőt a megértő szív, a meleg szeretet ad.

A trón ez utóbbi legdrágább kellekekkel való felkészítése pedig leginkább a királynőre vár. E legvonzóbb ékességét legfőképp a királynő erőnei adják. A trónralépés ünneplés eseményei alkalmával a nemzet reményteljes várakozása, tehát Felséged magas személye felé is irányul.

Felséged nemes gyöngédséggel fogja elfizni királyi férje hemlekkáról az uralkodási gond felbőit. Hitvesi hűsége fog örökölni a király nyugalmán, meleg szeretettel fogja kárpótolni az uralkodás fárasztó perceit. A Felséged hitvesi erőnei fogják tehát segíteni a királyt uralkodói kötelességének teljesítésében.

Királynői méltósága hitvesi kötelesséi mellett Felségedet nemes anyai hivatásában betöltésében is nagy feladat elé állítja. Felségedre vár, hogy királyi gyermekeiben, s így köztük elsősorban a magyar nemzet jövő reménye a trón kiaded várományosában az anyai szív melegével a nemzet iránt szeretet érzését felkeltse, erősítse, nemes lelkületével, fentölt gondolkozásra fogékonytá tegye s ezáltal a magyar nem-

zetet a jövőre is királyi erőnyekben gazdag uralkodóval vele egy reményteljes jövő biztosítékával megajándékozza.

Hű magyar nemzete lelkes bizalommal tekint Felséged magas személyére. Érzi, hogy Felséged, aki hitvesi mély szerelemmel övezi királyi férjét, rajongó szeretettel csüng kisdédán, szeretetének gazdagságából juttatni fog hű magyar népének is, s királyát és nemzetét szívébe zárva, megteremti a magyar nemzet nagy családja körében is az igazi boldogságot.

A magyar nemzet e lelkes hangulatában osztozik Nagyvárad város közönsége is. Lovagias hódolattal hajlik meg Felséged előtt, s a magyar trónra való lépése alkalmából rajongó lelkesedéssel üdvözi. Alattvalói rendíthetetlen ragaszkodását, hűséges szeretetét nyújtja Felséged felé. Teszi ezt azon boldog reményben, hogy ez egyszerű, de igaz hódolatát Felséged kegyesen elfogadja, s megértést ad érte magyar nemzetének esérébe.

Kelt Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának 1918 december 9 én tartott közgyűlésében.

A város közönsége nevében:

Lukács Ödön,
főjegyző.

Rimler Károly,
polgármester.

Mindekét felirat igazi remeke lesz a magyar iparművészetnek. A hódoló felirat belséjét és magát a szöveget Mottó Román iparművészeti tanár, a külső, bőrből kidolgozott s aranyverettel díszített borítékot pedig Mikes Ödön festőművész, ipari szakiskolai tanár készítik.

Az asszonykatonák zsoldja.

Tíz millió korona hadisegély.

Tízmillió koronát fizettek ki Nagyváradon a háború alatt a hadbavonultak feleségeinek. Ezek az asszonyok a front mögötti hadsereg tagjai, az asszonykatonák s nekik is végig kell küzdeniök a háborút. Az ő küzdelmük a sok gond, keserűség, bánat, megpróbáltatás, nélkülözés, kudarab kenyér, talpaltalan cipő, rongyos ruha, sápadt arc, kisirt szemek. Hadiszoldjuk a hadisegély, kinek nagyon kevés, kinek kevés, kinek épen elég. A legkevesebb azoké, akiknek fejét a gyászkezdő takarja, akiknek férjük már befejezte a háborút az élettel együtt.

A hadisegély csak egy loipici kiadása a háborúnak, de mégis mekkora Nagyváradon, összesen tízmillió korona hadisegélyt fizettek ki 9600 családnak.

A fizetési könyvek száma közel száz-ezer. Előlegét 142000 esetben adták.

A segélypénztár bonyolította le az erdélyi menekültek segélyfizetését is.

Sok szám, sok pénz és ennek elrendezése, kiosztása, elszámolása sok munkát is jelent. Akkora munkát, hogy csak arról az bir világos képpel, aki azt látta is.

Ennek a munkának elvégzője és lebonyolítója Juricskay Barnabás pénzügyi tanácsos. Önzetlen ember, ki a háború kezdete óta ennek él. Ő szervezte a hivatalt. Közel tízezer család ügyeit dirigálja s úgy szólván mindenki ismeri. Mindenről tud, ismeri az asszonyokat, nacionáljukat, hogy érdemeik e a segítésre. Sok háborús önzetlen munkájáért eddig köszönetet se kapott. Bizonyos, hogy elismerést tartogatnak számára s honorálni fogják nagy és lelkiismeretes munkáját.

Mit dolgozik a nagyváradai rendőrség?

**Uj terhek az egész vonalon. Sok munka, kevés munkás.
Látogatás a torony alatt.**

A rendőri riporter megköszöri tollát és széjjelnéz egy kicsit azon a portán, amelyen minden nap jár és amelyen minden nap összeszed valami. Nem árt egy kissé megtekinteni, hogy mi mindent csinálnak a rendőrségen a háboru alatt, s miisoda új terheket rakott a nehéz küzdelmek idején a rendőrség vállaira.

Bűnügynél.

A rend és közbiztonság szempontjából a bűnügyi osztály a legfontosabb része a rendőrségnek. Ha ide bekukkantunk, sok munkát és kevés embert találunk. Az erélyes vezetés gyepölőjét Gerő Ármin főkapitány tartja kezében, s a sok nehézséget csak leküzd valahogyan a megfogyatkozott személyzet, Erlich Imre és Kolontáry János fogalmazók látják el a bűnügyi nyomozás teendőit kitartással és becsületes munkával, melléjük sorakozik a panaszfelvételnél Fráter József, a kórházi ügyek intézésével Beóthy Kálmán, s mint fiatal, új munkások Rosenbergs Emil, Orosz János és Tóth János rendőrségi irnokok segédkeznek. Ezzel a névsor be is fejeződik, csak az iktató hivatalban dolgozik még Journik József és Fülöp Pál lázas kitartással.

A bűnügyi osztály munkaköre a mostani háborus évben isokat bővült a mellett, hogy a lopási, csalási, sikkasztási és más bűnügyek száma sem csökkent, amit az is bizonyít, hogy 10.000 szám körül van az ügyosztály forgalma. Hadiszállítás körül elkövetett visszaélések és kémkedési ügyek sokat foglalkoztatták a bűnügyi hivatalt. Az utóbbi időben az árdragítási visszaélések okoztak sok gondot és fáradságot a tisztviselőknek.

Dienes István, Vass Károly, Kelemen András, Vass Albert és Máhes Lajos detektívek is sokat dolgoztak. Dienes Istvánt főleg a vasuti lopások foglalkoztatták, amelyek egyedül mintegy 1400 ügyvel gazdagították a bűnlajstromot. Fiatalkorú bűnösök egész légiója adott munkát a bűnügyi osztálynak. Az elmúlt évben több hírhedt betörő is került a rendőrség kezére, így Füldeai Imre, Gyarmati Imre, Barta Boros Zsigmond, Bara Tódor, Rózsa Sándor, Schwartz Albert, Ferenczi János és még számosan.

Mit dolgozik a kihágási osztály?

Menjünk lejjebb egy házzal, illetve baktassunk le a földszintre. Új vezetőt találunk, Czegléd Istvánt, aki még meg sem melegedett a helyen, már is befűtött a piaci hiénáknak. Nem sok újat kell mondanunk róla, az utóbbi hetekben sokat foglalkoztunk működésével.

Jaj a kislejtés árdrágítóknak, a piac rémeinek, akik ide kerülnek, nemkülönben a lelketlen élelmiszerhamisítóknak, akiknek ki-nyomozásában Kolontáry János bűnügyi fogalmazó működött közre sok eredménnyel. A miniszteri rendeleteket itt szigorúan értelmezik és mindenki megkapja a maga büntetését.

Csavargó nők és a férfiak is a rendőri bíróságnál vesszik el méltó büntetésüket. Mindnyájukat jól ismeri Biró József, a rendőrség ügyes fogalmazója, aki a leggravaszabak eszén is állát. A büntető parancsokat Darvassy sózza ki azokra, akik megérdemlik. Steiner Endre, Eperjesi János és a régi,

derék hivatalnok, Sugár Dénes képezik még az ügyosztály személyzetét.

Menekültek, rekvirálások és egyebek.

Szökjünk fel most a második emeletre. Először Kemény L. Ignác rendőrkapitányt látogatjuk meg, akinek humánus, széleskörű tevékenységét annyiszor bemutattuk már olvasóinknak. Különbösen is alig van ember, aki ne ismerné őt szívélyes, lakótelező modorról és szolgálatkészségéről. Annakidején ő foglalkozott a galíciai és északmagyarországi menekültek ügyével, az elmúlt hónapokban pedig az erdélyi menekültek ügyének volt általánosan tisztelt és hálásan emlegetett intézője. Emlékszünk rá, hogy Kemény kapitány jókor reggeltől késő estig ott dolgozott az irodájában egyfolytában, ott ebédelte (ha ugyan volt ideje rá) és igen sokszor ott is aludt. Sokkal többet tejt, mint amannyi hivatali kötelessége volt. Gondoskodott a menekültek elszállásolásáról, állataiknak takarmányról, szolgált tanácsal, vizasztalt jó szóval, a segély elosztásában igazságos volt, senki sem ment el tőle sirva, vagy zuzóldva.

Kemény kapitány fáradságos munkája legszembetűnőbb jutalmának azt a halom köszönő levelet tartja, amelyet az ország minden részéből hozott neki a posta. Hogy számadatot is mondjunk 79849 korona társadalmi és 66.000 korona államsegélyt osztott ki csak maga Kemény kapitány a menekülteknek.

Természetesen ezzel nem merült ki a háborus terhek hosszú sorozata, amelyben rajta kívül mint kerületi felügyelő Zilahy Antal és Vadász József is fáradságosan kivettek részüket.

Először jött márciusban a záróra. Ez váratlan nagy töhertést nehézedett nemcsak a kerületi felügyelőkre, hanem az összes rendőrtisztviselőkre és tisztokra is. Az ellenőrzés gyakorlása a pihenési idő jó részétől megfosztotta őket. A kerületi felügyelőkre hárult a kávéházak és vendéglők nappali ellenőrzése, hogy betartják-e a zsír és autótalan napokat s most utóbb az uzsonnakávét tiltalmat. A kenyérszönyvekkel elkövetett visszaélések meggyűlölése is az ő feladatuk.

Mintszertel renneletek érkeztek egész garmadával közszükségleti cikkek bejelentéséről és rekvirálásról. Ez is a kerületi tisztviselő munkája volt: az üzleteket kellett felkeresni, majd magánházakat, ahol elrejtett készletek húzódtak meg a pincék rejtekében. A bűnügyi osztálytól lezajlott árdrágítási ügyek nagy részehez a felügyelő, különösen Vadász és Zilahy szolgáltatták az anyagot Biró József fogalmazó és Fülöp Pál tisztviselő közreműködésével. Az árdrágítási ügyeket Ehrlich Imre fogalmazó nyomonza be nappal és éjjel egybe éve.

Vadász József a cseledegység egy részét vette át az egyik hadbesszornit tisztviselőtől, s más részét a cseledegységdíjakat Fluch Ferenc fogalmazó végzi. Zilahy Antal Bacsai Ignác őrmesterrel együtt a hadifoglyok szétosztását is ellátja, valamint felügyeletet gyakorol rájuk. Zilahy felügyelő végzi saját munkakörén kívül a rendőrségnyiség beosztását és több más rendkívüli feladatot.

Fluch Ferenc fogalmazó a rendkívüli

forgalmas elnöki osztályt vezető szinte emberfeletti munkakedvvel és kitartással. Emellett a táviratok láttamozása illetve felülvizsgálata is az ő részére tartozik, sőt gyakran az utazási igazolványok kiadása és rendkívül sok háboru szállta rendkívüli dolog. Mellette Huzella Ödön osztozik a dolgozóban.

Az utazási igazolványok kiadása különben Darabanth Ferenc iroda igazgatót terheli, aki mellé Lakatos Sándorné és Fodor Béláné van beosztva. Darabanthhoz tartozik az egyes közszükségleti cikkek bejelentése, a bejelentések ellenőrzése, rekvirálások foganatosítása stb. Munkáját bámulatos kitartással és akaraterővel végzi. Jelentős része van azon nagyarányú bőrlétfoglalásokban, amelyeket a rendőrség az idén végzett. A bőripari központ és a miniszterium dícsérő leiratot intézett a rendőrkapitánysághoz ezen teljesítményekért. Ezen ügyosztályban dolgozik Lakatos Sándor iktató, Novák Ferenc, Lammel János, Mihályi Lajos hivatalnokok és Szilágyi Marietta hivatalnoknő, valamint Béres Margit, Darabanth Anna és Pápa Eszter gépirónők.

Nem szabad elfeledkeznünk Horváth Géza rendőrkapitányról sem, aki szintén tevékeny részt vett a rekvirálásokban. Nem kevesebb érdeme van a piac rendfenntartásában, a hatósági árak szigorú ellenőrzésében.

Az ipari ügyosztálynál

is a legtekintélyesebb rend és buzgó munka virja ki mindanki elismerését, bár a munkaerő a háboru alatt lényegesen csökkent. Dr Dajka Endre rendőrkapitány egész nap szakadatlanul dolgozik, az iparkihágási ügyekben tárgyal és itékezik Cserey Zoltán rendőrtisztviselő és Batz Endre irnok is hasonló kitartással dolgoznak a példás ügyosztály renoméjának fentartása érdekében.

A legforgalmasabb ügyosztálynak

a bejelentési hivatal tekinthető. Az emberek százaival keresik fel állandóan ezt a hivatalt lakásbejelentéssel. A háboru megtízszerezte forgalmát, a menekültek rengeteg munkát adtak az ügyosztály személyzetének. Minden átvonulást nyilvántartottak.

Amíg eleinte a galíciai és bukovinai menekültek emelték a forgalmat, az utolsó hónapokban az erdélyi menekülők adtak rendkívüli dolgot.

A készített kimutatások szerint összesen 48.000 erdélyi menekült jelentkezett a bejelentő hivatalnál, amelyet Molnár István rendőrtiszt vezet erélyel és határozott szorgalommal. Ehhez hozzájárul az élelmiszeri ügyekben illetőségi igazolványok kiadása, ami szintén nem kis dolog. A személyzet száma azonban nem arányos a munkával, Molnár Istvánon kívül Bódis Bözsike, Lázár Sándorné, Szakács Rózsika hivatalnoknő, ifj Mertz József irnok, Aggod Sándor, Dávid I. re és Kovács László rendőrelőőrök végzik a teendőiket.

Ezzel befejeztük rövid sétánkat. Mindenki láthatja, hogy a lakosságait rendőrség sem rakja ölbe a kezét, hanem teljesíti a zafiságtól átitatott rendfenntartó munkáját, ahogy a kötelességtudás diktálja.

(F. J.)

* Gyönyörű rózsás arc a nő legszébb díszje. Az első ránc a szép asszony első igazi bánata. Adjunk tehát neki módot hogy eltüntethesse. Elég ha a megbecsülhetetlen Y-PO krém és szappant használja melytől a bőr visszanyeri ruganyosságát eltünteti a ráncokat, szeplőket, mitesereket, májfoltokat, pattanásokat és bőr vörösséget. Kapható: Farkas István „Apoló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Rimanóczy palota.

Koronázunk.

Egy napra elfeledjük a vért, az ágyuk dörgése ünnepet hirdet, a fegyverek tisztelgnek, ünnepelünk — Magyarország ma koronázza meg királyát és királynéját.

A koronázás mindig ünnep volt számunkra; kétszeres ünnep ma, mikor bár harcban állva, de fényes diadalok után tesszük Szent István koronáját IV. Károly király fejére.

A diadalmas hadvezér babérokoszorus homlokát érinti a szent király koronája. Ő pedig, méltóan egy győzelmes hadvezérhez és egy bölcs királyhoz, a békét tette első királyi szavává.

Szent István koronájának glóriája sugározza be új királyunk fejéről az országot a további győzelmek fényével, az egész világot a béke áldásaival!

Disztkarodó és ébresztő.

Tegnap, a koronázás előestéjén disztkarodó volt Nagyváradon. Este fél 7 óra kor a katonaság lampionokkal, zenével járta be a várost. A 70. gyalogezred zenekara játszott az utcákon.

Ma, szombaton reggel 6 órakor zenés ébresztő lesz. A 4. honvéd gyalogezred zenekara vonul végig az utcákon, vig zeneszóval jelezve a nemzet örömfünnepét.

Délben pedig a 70. gyalogezred zenekara a Bémer téren térzenét ad.

Koronázási Te Deum a székesegyházban

Ma délelőtt 9 órakor hálaadó istentisztelet lesz a székesegyházban a koronázás alkalmából.

A mise előtt Te Deum lesz a utána ünnepi nagy mise, melyet Grócz Béla nagyprépost, apostoli főjegyző mond. A nagy misén jelen lesznek a polgári és katonai hatóságok. A polgári hatóságok a városházán gyülekeznek a onnan vonulnak föl ünnepi köcsi serral a székesegyházba.

A székesegyházi énekhar a honvéd zenekar kíséretével a következő egyházi zenéi műveket adja elő:

Gruber: Te Deum in e dur.

Gruber: Missa solennis in d moll.

Resch: Benedictus és Comm. (Graduale.)

Mitterer: Benedicta sit (Offertorium.)

Szentmise végén a magyar himnusz, melyet orgona és zenekarkiszérettel az egész közönség énekel.

A gör. kath. székesegyházban ma d. e. 9 órakor káptalani nagymise lesz a koronázás alkalmából.

A nagymisét Sztán Flórián nagyprépost vezzi a vele koronálóknak a káptalan összes kanonokjai.

A többi lantenitiztelet.

A Tolsky utcai református templomban ma d. e. 10 órakor lesz az ünnepi istentisztelet, melyet Sulyok István esperes végez.

A Körös-utcai evang. templomban 10 órakor magyar és német nyelven ünnepélyes istentisztelet lesz, melyet Materny Imre lelkes végez.

A Kossuth utcai izraelita Clon tem-

plomban d. e. 11 órakor lesz az ünnepi istentisztelet, melyet dr. Kecskeméti Lipót főrabbi tart.

Ingyen ebéd a szegényeknek.

A koronázás alkalmából a nemes szívek és a hatóság gondoskodnak a szegényekről, hogy a nemzet ünnepén mindenki jó meleg ebédet kapjon, teljessen ingyen. E napon ne legyen éhezni ember és serki ne érezze a mostani élelmezési nehézségek súlyát, különösen azok közül, akik a mostoha viszonyok mellett oly ritkán jutnak izletes meleg ebédhez.

Gróf Széchényi Miklós v. b. t. t. megyés püspök és a l. szert. káptalan bőkezűségéből ma szombaton délben a Nagáll féle

Szent Vince intézetben 1000 ebédet, a váradvelencei Szent Vince zárdában pedig 500 ebédet osztanak ki a szegények között. Egy jó adag kitűnő gulyást, 2 db mákos kiflit és kenyert kap mindenki.

Az ebédjegyek kiosztását az irgalmas nővérek és a Kath. Nővédő egyesület tagjai tegnap végezték. Az ebédet délelőtt 11 órá-tól szolgálják ki.

Nagyvárad városa szintén gondoskodik a mai napon a szegényekről. Lukács Ödön főjegyző intézkedett, hogy úgy a Körös-utcai, mint Váradvelencén, a Kolozsvári-utcai rendőrkülönítmény épületében levő hatósági konyháknál teljessen ingyen ünnepi ebédet szolgáltatnak ki. Mindkét helyen délelőtt 11 órakor kezdik meg az ebéd kiosztását.

Az orth. izr. népkonyhában is ingyen ebédeket adnak ma délben a szegények részére.

Ezelőtt félszázaddal.

Nagyvárad az 1867. évi koronázáson.

A magyar nemzet mai nagy ünnepe alkalmából, érdekes visszpillantani az ország azon nagy ünnepéjére, mikor kibékülvén nemzet és király, most már néhai nagy királyunk: I. Ferenc József fejére tették Szent-István koronáját.

Nagyvárad városa kivette részét akkor is, mint most a nemzet örömeiből, azonban a városi levéltárban alig találunk adatokat. Mindössze két közgyűlési jegyzőkönyvben találunk rólunk a koronázásra vonatkozó intézkedéseknek.

Nagyvárad városa 1867. május 31-én tartott közgyűlésen intézkedett a koronázás megünnepléséről a deputátot küldött a koronázásra.

Az erre vonatkozó közgyűlésről a jegyzőkönyv a következő:

Nagyvárad város által 1867. Május 31-én tartott közgyűlésen jelen voltak képviselő: Keresztési István, Ritóck Zsigmond, Gyomlay Gellért, Jakcsay István, Ásmány János, Mersáros Lajos, Korda András, Györfly Gyula, Cassády Kálmán, Sztupa Mihály, Hübel Ottó, Knór Ferenc, Gyalokay Lajos, Szarukány Gergely, Mezey Mihály, Molnár Ferenc, Decsly Dániel, Gyalokay Antal, Nagy István, Serdült Bálint, Papp János, Huzella Mátyás, Laposi József, Hajdu Ferenc főszervező, Lukács György polgármester, Körösi Sándor főbíró, Tokódy Agoston főjegyző, Balogh Lipót írnok, Ormsy Géza főjegyző, Nagy Sándor, Török József, Farkas István, Bró Gábor, Szmelka György.

53/3246.

Elnök polgármester előterjeszti, miszerint főlovászmester gróf Szapary Antal folyó hó 29-én vett távfüggönyében tudatja, hogy a Felsőháza megkoronázásának ünnepélye tudomás szerint f. évi június 6-án fogja kezdetet venni, ennél fogva felhívja a Város közönségét a szükséges intézkedés illetőleg alkalmazkodására: — ennek közlése mellett polgármester a bekövetkezendő ünnepélyek körüli teendőket két részre látja oszthatónak, — a mi tudniillik a városnak az ünnepélyek színhelyén részvétét: a az ünnepély napján magában a Városban tennő intézkedéseket fogják illetni. A mi az ünnepélyek

helyszíni képviseltetését illeti küldöttséget látna kinevezendőnek, mely küldöttség tagjaival az általa több városi Polgár meghallgatás után és pedig elnökül Sztupa Mihály, tagokul pedig Szarukány Gergely, Szabó József, Gyomlay Gellért, Farkas Lajos, Frank József, ifj. Zsiga Miklós, Nagy Sándor, Des Echerolles Kruspér Károly és Kürthy János urakat terjeszti elő a képviselőteljesítésére felkérendőül, — a helybeli ünnepélyességre nézve pedig megkeresendőknak véli a minden vallásbeli egyházi fejeit, hogy a koronázás napján hála Isteni tiszteletet tartassanak.

A közgyűlés örömmel vévén tudomásul azon felsőbb helyről jött tudósítást, hogy a Felsőháza megkoronázásának folyó évi június 6-án fog teljesíteni, elnök Polgármester Ur előterjesztését elismeréssel fogadja a határozás, miszerint a koronázás alkalmávali képviselőteljesítést a slattvalói hódolat letétele végett a város részéről küldöttség bizatik meg, melynek tagjai a polgármesteri előterjesztés nyomán Sztupa Mihály mint elnök, továbbá Szarukány Gergely, Szabó József, Gyomlay Gellért, Farkas Lajos, Jankó József, ifj. Zsiga Miklós, Nagy Sándor, Des Echerolles Kruspér Károly, Kürthy János urak fognak lenni.

Azon esetben, ha a kinevezett elnök Sztupa Mihály bármily ok miatt az ünnepélyen jelen nem lehetne, a küldöttségi tagok elnöküket maguk választva s ha a már megnevezettek közül a polgárok közül többen óhajtanának az ünnepélyben s a városi küldöttségben résztvenni, elnök polgármesternél magokat június 1-én napjáig jeleltethetik, hogy a küldöttség tagjaik számáról a főlovászmester ur kellő időben értesíthessék — végre a helybeli ünnepélyességet illetőleg, minden vallásfelekezeti egyházfőnökök hivatalosan megkeresettek, hogy a koronázás napján hála Isteni tiszteletet tartassanak.

A koronázás után 1867. június 12-én tartott közgyűlésen Sztupa Mihály küldöttségi elnök bejelentette, hogy a bizottság megbízásához híven slattvalói hódolatát az összes küldöttségekkel együtt a Felsőháza előtt bemutatta s június 10-én legmagasabb fogadtatásban részesült.

Érdekes a megemlékezésre, hogy úgy azok.

akik a város közgyűlésén jelen voltak, valamint a város küldöttségének tagjai közül ma már senki sem él.

Ökorsütés a Vérmezőn.

Önemes szokás volt, hogy minden nagyobb nemzeti, vagy polgári ünnepségen azelőtt elmaradhatatlan volt az ökorsütés. A rendszerint valamely köztéren süttött ökröt azután szétosztották a közönség között.

Ez a szokás még a királyválasztások idejébe nyúlik vissza s ez is egyik kifejezője volt a közörműnek.

Később a koronázásoknál is szokásban volt az ökorsütés, sőt főispán beiktatásoknál Nagyváradon is hódoltak ennek az ősi szokásnak.

Annak nem találjuk nyomát, hogy az 1867. évi koronázás alkalmából süttették-e ökröt Nagyváradon, de Budán a koronázás alkalmából, 1867 június 8 án benne volt az ökorsütés is a nép részére rendezett ünnepségek programjában.

A budai Vérmezőn rendezett ökorsütésben tevékeny részt vett az évtizedek óta Nagyváradon élő derék iparospolgár: Plander Sámuel, aki mint fiatal mészáros volt kirendelve az ökorsütés végrehajtására.

Plander Sámuel a budai ökorsütésről a következőkben mondja el visszaemlékezéseit:

— Mint fiatal mészáros, néhányad magammal, biztak meg az ökorsütéssel. Öt darab gyönyörű, címeres ökröt választott ki a hatóság erre a célra, amelyeket nemzeti szalaggal, a szarvaikon citrommal, díszítettek fel, s így hajtottak ki az ujongó, örömmámorban uszó közönség által ellepett utcákon át a Vérmezőre. Itt már készen álltak a lobogó tüzrakások. A letaglózott állatokat nyársra hűsták s a tűz fölötti piritották.

— A közönséggel ellepett nagy térség több pontján víg zene szólt.

— A közönség között péksüteményeket osztogattak.

— Mikor már szép piroara sült a buskú részre, a levágott husdarabokat a közönség közzé dobálták.

— Gondoskodtak italokról is. Az e célra készített csatornába jó bort eresztettek a hordókból. Ihatott boldog-boldogtalan, amennyit akart.

*

Ma már felbogytak ezzel az ősi szokással, amely talán jobban beleillt az akkori esztétikai felfogásba, de a mai finomult ízlés mellett nagyon is kényes volna.

A mai nemzeti ünnepen a jótkonyság foglalta el az ősi szokás helyét. Gondoskodnak, hogy a szegényeknek jó meleg ebéd jusson teljesen ingyen a koronázás napján.

Éledő olcsón 500.000 darab tégla. Értékesíthető a Nagyvárad Kereskedelmi és Forgalmibank részvénytársaságnál Rimanóczy-utca 6.

Erős orosz állásokat foglaltunk el.

3000 fogoly, 6 ágyu a zsákmány.

Keleti harctér. Budapest, dec. 29. (Hivatalos.) Mackensen vezértábornagy hadseregharcvonalát Rimnicul-Sarathtól északkeletre és északra Falkenhayn tábornok hadserege állásról-állásra nyomja vissza az ellenséget. Az említett várostól északnyugatra fekvő hegyvidéken Krafft von Delmensingen tábornok osztrák-magyar és bajor csapatai az ellenséget újra visszavetették. Goiginger Lajos altábornagy ennek kötelékébe tartozó hadserege Dedulestől még harcban áll.

A József főherceg vezérezredes parancsnoksága alatt álló arcvonal déli szárnya is csatlakozott a támadáshoz. Osztrák magyar és német erők a felső Zakala-, Naruja- és Putna völgyben erősen kiépített állások sorát foglalták el az ellenségtől és Harjánál (Sósmezőtől északkeletre) rohammal elfoglalták az ellenséges vonalakat.

Az ellenség a tegnapi harcokban Oláhországban és a hegységben Fokasról nyugatra 3000 foglyot, 6 ágyut és több mint 20 gépfegyvert hagyott kezünkön. Tovább északra nem volt jelentős harc.

E hónap 27-én egy osztrák-magyar repülőraj az Onestii pályaudvarra, amelyet az ellenség csapatai erősen igénybe vesznek, bombákat dobott. Több épület lángborult.

Olasz harctér. Budapest, dec. 29. (Hivatalos.) A Karszt fensíkon az olaszok tüzérségi tevékenysége tegnap élénkebb volt, mint az elmúlt napokban. A Wippach völgyben egyik harci repülőgépet egy ellenséges repülőgépet.

Délkeleti harctér. Budapest, december 29. (Hivatalos.) Nincs különös esemény.

Hófer

Oroszországnak nem kell a béke. Oroszország békefeltételei.

Budapest, december 29. (Saját tudósítónktól.) Pétervárról jelentik: A cár, mint az orosz hadsereg főparancsnoka hadseregpáncsot intézett a hadsereghez. Közli, hogy Németország ereje fogytán levén békejavaslatokat tett. Oroszország és szövetségesei azonban megesküdtek, hogy csak akkor kötnek békét, ha maguk is alkalmasnak látják a helyzetet. Ez az időpont még nem érkezett el. Oroszország csak akkor köt békét, ha elérte a háború céljait, Konstantinápoly és a tengerszoros az övé s a három részre osztott Lengyelországot Oroszország felszabadítja és egyesíti. Addig a békéről beszélni sem lehet.

Svédország és Dánia Wilson békeakciója mellett.

Budapest, december 29. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: Beck-Prings báró svéd követ De Lerche dán követtel együtt jegyzéket intézett külügyminiszterünkhöz, a melyben értesíti, hogy a svéd és dán kormány a legélelénkebb érdeklődéssel kíséri az Egyesült Államok elnökének a béke helyreállítására vonatkozólag tett lépéseit. Enberbaráti kötelességet mulasztának el, ha nem adnának legmélyebb rokonszenvűknek kifejezést minden olyan fáradozás iránt, amely elősegíti azt, hogy a háború irtózatosszenvedései és veszteségei halmozásának határ szabassék. Erős a reményük, hogy Wilson akciója eredménnyel fog végződni.

MAYER ÖDÖN és Tsa.

villamos- és gázeiőre berendezett ékszer ipartelepe

Nagyvárad, Színház-utca 4. szám alatt

Elfogad egyházi folszerelések tűz és galván aranyozását és ezüstözését. Készít drágaköves ékszereket, elfogad átalakításokat és javításokat.

!! Aranyat legmagasabb napi árban veszünk !!

A koronázás előtt.

**Az országgyűlés üdvözli a királyi hercegeket.
Nemzeti törekvéseink teljes sikerét kívánták.**

Budapesti tudósítónk telefonon jelenti: A Budapestre érkezett királyi hercegek este 6 órakor fogadták az országgyűlés két házának hódoló küldöttségét a királyi palota rózsaszínű dísztermében. A főudvarmester bevezette a küldöttséget, amelynek élén

Szmrecsányi Lajos dr. egri érsek üdvözölte a királyi ház tagjait. Kiemelte az érsek a tiszteletet, bizalmat és ragaszkodást, amely a hazán a király fenséges családjával szemben él. Rámutatott az érsek, hogy milyen benső érdeklődéssel viseltetnek az uralkodóház tagjai a nemzeti művelődés iránt, az uralkodóház tagjai együtt harcolnak a nemzet fiával, az uralkodóház tagjai győzelmes hadvezérek, akik a nemzet önfeláldozó küzdelmét legjobban méltányolják. A felséges Házból származott király első térszavai mindenkit szíven talált. Tartsa meg az Isten az uralkodóház tagjait hazáknak, hogy erőben, dicsőségben, fényben gyarapodjék.

Az üdvözlést

Miksa királyi herceg

a király öcsése köszönte meg.

Melegen köszönöm a magam és az uralkodóház nevében, akik a koronázás végett Budapestre jöttek az országgyűlés részéről hozzám intézett szívélyes szavakat. Az országgyűlés ősi gyakorlatán alapuló e lényében különös bensőséges megnyilvánulását látjuk annak az őszinte ragaszkodásnak, amelylyel a Nemzet az uralkodó és annak Háza iránt mindenkor viseltetett. Ezen érzést viszonzni kívánjuk és ez alkalommal hő óhajunknak adunk kifejezést, hogy a magyar nemzet, mely a mostani nagy harcban erejének és áldozatkészségének oly fényes példáit adta, megtalálja majd méltó jutalmát törekvéseinek teljes sikerében. Tolmácsolják szívélyes üdvözetünket az országgyűlés mindkét házának.

A beszéd végétől a királyi hercegek eltávoztak.

A királyi hercegek és királyi hercegnők érkezése.

A szent koronát átvitték a Mátyás templomba.

Budapesti tudósítónk jelenti telefonon: A koronázáson való részvétel céljából délután 3 órakor megérkeztek a királyi hercegek és királyi hercegnők külön vonaton Nagy téren fogadták őket, folytonos éljenzés között vonultak be a fővárosba.

Frigyes főherceg már reggel megérkezett.

Délután két órakor a két királyi biztos valamint a két koronaőr, a megválasztott főrendek és képviselők, továbbá az országgyűlés tagjainak jelenlétében a szent koronát s a koronázási jelvényeket tartalmazó ledát a király lakosztályából átvitték a Mátyás templomba. Rengeteg közönség állott sorfalat az utcán. A király lezárta a vasládát s átadta a kulcsot Khuen-Héderváry Károly gróf kormánybiztosnak.

A két koronaőr felvette a vasládát, amelyet Szent István palástjával letakartak s ezt bevonták másik takaróval, azután harangszó között átvitték a budavári koronázási főtemplomba s ott a Loretta képműben helyezték el. A menet elindulását és megérkezését a Geliérthegyen felállított ágyuk 21—21 lövéssel jelezték. A szent koronát és a koronázási jelvényeket tartalmazó vasládát a koronaőrök őrzik.

Augusztai főhercegasszony beszéde a királynéhoz.

Augusztai főhercegasszony a magyar nők küldöttsége élén a koronázási díszruha átadásakor a következő szíveket megirindító beszédet mondotta a királynéhoz:

— Engedje meg Felséged, hogy úgy a magam, mint pártkülönbség nélkül valamennyi asszony nevében átnyújtsam a koronázási ruhát, amely csodás módon és meszerül pompával készült s amelyet tiszteletük és szeretetünk szimbóluma gyanánt szeretettel himeztünk gazdagon. De nem csak egy mulandó ruha átadására jöttem el, oh Királyné; elhoztam imre egy egészen más kincsét is, amelyet évek során át őriztem, egy kincsét, amelyhez hasonló nincs; vedd át ezennel azt: az egész nemzet végtelen szeretetét; vedd át a hagyományos arany magyar szívet, zárdad azt a Te szívedbe, oh ifjú Királyné és légy jó hozzánk. Én megtanultam szeretni és becsülni ezeket a hű magyarokat a mostani nehéz időkben; én imádtam őket hibájukkal és erényeikkel egyetemben, mint ahogy csak anya a gyermekét szeretheti; én úgy gondoskodtam férjéről és fiuról, akik a harmezón vannak, mint ez ország minden asszonya, én velük szenvedtem, én velük örvezedtem.

És most magyarrá fordította a szót a főhercegnő és harsány hangon kiáltotta:

— Éljen! Éljen a Királyné!

Czernyn és Tisza a királynál.

Budapest, dec. 29. (Saját tudósítónktól) Czernyn gróf küldöttséget a királyi kihallgatáson fogadta. Délután fél 6 órakor Tisza jelent meg kihallgatáson. Este fél 7 órakor család ebéd volt a várban. A király délután fogadta Tarnowszky Ádám grófot, monarchiának nemrég kinevezett washingtoni követét. Délelőtt Frigyes királyi herceg volt kihallgatáson a királynál.

Még csak néhány napig jegyezhetünk a hadikölcsonre. Jussanak eszünkbe hős katonáink, akiknek oltalmazó karja védi békés otthonunkat.

Sikeres német támadások nyugaton.

Berlin, december 29. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér.

A német trónörökös hadserege. A Meas nyugati partján tegnap a 13. és 155. gyalogezrednek és a 135. lövészezredrészei, amelyek a Somménál mindnyájan dicső nevet szereztek, a 304-es magaslaton és a Monte Homme déli lejtőjén előretöréseket vittek véghez a franciák állásai ellen.

Alapos tüzérségi előkészítés és a hatásuk folytán a gyalogság számára nélkülözhetetlenné tett bevált aknavetőket utat törtek a rohamcsoporthoz az ellenséges állások második és harmadik vonalába, amelyekből 222 foglyot, köztük 4 tisztet és 7 gépfegyvert hagytak vissza. Az elfoglalt árkokban visszavertünk több, éjjel is megismételt francia ellentámadást.

Atseppi és malancourt-i erdőben a derék württembergiek és badeniek az ellenséges árkokból több foglyot hoztak magukkal.

Védett oláh falvakat foglaltunk el.

Keleti harctér.

Lipót bajor herceg vezértábornagy harcivonala. Lényeges esemény nem történt.

József főherceg vezérezredes harcivonala. A hadseregeknek a Gehrock tábornok parancsnoksága alatt álló déli szárnya a Nagyláhrországban folyó mozdulatokkal Csezhangban a hegységben kelet felé előrenyomult. Német és osztrák magyar csapatok Erdély keleti harcterének nehéz hegyi terepén rohammal elfoglaltak több, egymás mögött fekvő állást. Ez alkalommal 1400 orosz és román fogtak el, és 10 gépfegyvert és 3 ágyut zsákmányoltak.

Mackensen vezértábornagy hadserege. A IX. hadsereg balszárnyán bajor és osztrák-magyar csapatok Kraff von Delmaringen altábornagy vezetése alatt a hegységben megtörték a szövetkezett ellenség erős ellenállását és elérték a Rimnicul-Sarattól 20 kilométernyire északra fekvő Dunnitrescit.

A hadsereg jobbszárnya a Rimnicul szakasz és a Buzeul folyása között északkeletre tört előre, elfoglalt több szívesen védelmezett falut és nem hagyott az oroszoknak időt, hogy a tavak szakaszán előkészített állásban elhelyezkedjenek. Elharok alkalmával a 148. számú keletporosz gyalogezred kitüntette magát.

December 28-án több mint 1400 orosz foglyot, 3 ágyut s több gépfegyvert szállítottunk be.

Dobrudsában elfoglaltuk Rachelt

Macedóniai front.

Nincs lényeges esemény.

Ludendorff, első főszállásmester.

A hadikölcson: nemzeti kölcson amelynek igazi sikere mindnyájunk részvételén fordul meg!

A Vörös-Kereszt Szilvesztere.

A Vörös-Kereszt egyesület Szilvesztere vasárnap reggel 8 órakor kezdődik élelmiszer bazárral a megyeháza udvarán. 15 malac, 100 drb. elsőrangú csirke (Kemény testvérektől Nagyszalonta), 50 drb. ayul (a püspökség és káptalanától), 1000 drb. tojás, mézes, gyümölcsös, Benedek cukorka, 100 drb. élő potyka lesz kisorsolva. A kisebb értékű nyeremények sorsjegyei 50 fillérért, a nagyobbaké 1 koronéért lesznek kaphatók. Dacára a beszerzési árak magas voltának, a nyereségi esélyek igen kedvezők. A megyeháza udvarán belépti díj nincs, ahol délelőtt a honvéd zenekar, d. u. fél 3 tól fél 4 ig a 70. gy. e. zenekara fogja a közönséget szórakoztatni.

Este a Katholikus Kör Szent László-teremben fél 9 órakor a Kenéz gyermekkolonával kezdődik a szilveszteri mulatság, majd utána Palmer Sándor bűvész mutatványa következik. Astán jön a szépségverseny, mely bizonyára igen szenzációs lesz. Ezt a tréfás tombola követi sokféle szép nyereménytárggyal. 1 sorsjegy ára 20 fillér.

A kabaré kitérő számai kerülnek ezután sorra Mándoky Gizi felléptével, mely után Fehér Dezső humoros felolvasása következik és aztán a sokat ígérő stanza pályázat. A stanzákat Szabeny Margit k. a. dalolja el. Ezután szünet. Szünet alatt a szépségverseny és a stanza pályázat eredménye lesz kihirdetve. A legjobb stanza egy csinosan felcíromázott ujévi malaccal lesz díjazva.

Szünet után Vajnovszky Vilma énekel.

A műsört ujévi tábló gardigítja a Losenczy Gábor ur rendezésében.

Végül ujévi köszöntő jön, melyet Nadányi Zoltán irt és Kassics Eszter kíséretében a Szilveszteri-színház kiváló művésznője fog elszavalni.

A terembe 1 koronás belépő jegyek vannak kibocsátva és kaphatók a Hegedűs-hírlapirodában, a Katholikus Körben és a Vörös-Kereszt irodában.

A tombola tárgyak között élelmiszerek is szerepelnek, melyek szintén 20 filléres jegyek ellenében nyerhetők. A 400 ik nyerő szép toltat kap.

A Katholikus Körben cukrázda is lesz, továbbá friss ételekről és italokról gondoskodva van és a 70. gyalogezred zenekara fog játszani. A szemfüles rendezőség arra is gondolt, hogy a vendégek vigasságban hiányt ne szenvedjenek.

Az ujévi cukorka csokoládé és diszkek eladása megkezdődött Aszódi Mihály üzletében. Főüzlet Kossuth utca 513 palota. Fiók: Csokoládé Király Rákóczi-ut. Karácsony estére Pezsgők, Borok herceg Windischgrätz tokai pincéből. Andrányi Arad, Domay Arad és Paluzayai Pozsony mind nemes fajta borok. Friss déligyümölcs, dió, malagaszőlő, krach mandula gardinetnek. Azonkívül gyermekeknek kész bájos karácsonyfa, ezer és ezer féle játékok cukorkával töltve. Friss szaloncukorka, összes létező likőrök, szilvórium, rum, seprő és törkölypálinkák. Finom valódi konyak. Zamatos teák és kiváló finom Aszódi 8 féle zamatu pörköltkávái készon darálva. Kugler-Gerberaud bonbonok főraktára Főüzlet telefon 635. Fióküzlet telefont 610.

..HIREK..

*** A koronázási munkaszünet és az újságok.** A koronázás napján a kormány országos munkaszünetet rendel el, amely természetesen a nyomdai fizemekre is kiterjed. A nagyváradi újságkiadó vállalatok ennél fogva képtelenek holnap, december 31-én megjelenő számuk terjedelmét a minimálisra korlátozni. Nagyobb terjedelmű, ünnepi számunkat tehát ma, szombaton adjuk közönségünknek: míg holnap reggel megjelenő számunkban főleg csak a koronázási ünnepségek leírását tehetjük közzé.

*** Gróf Tisza István — Őrnagy.** A hivatalos lap közli, hogy a király gróf Tisza István szolgálaton kívüli századosnak az őrnagyi címet és jellegzet adományozta.

*** Koronázási bélyegek.** Ma, a koronázás napján koronázási bélyegeket bocsátanak ki és pedig 15 fillérest a király, 10 fillérest a királyné arcképivel. Mind-egyik a koronázás napja is fel van tüntetve. E bélyegek csakis mai napon lesznek forgalomban és csak Budapesten, s a vidéki postaigazgatóságok szakkélyeire, (tehát Nagyváradon is) kaphatók. A koronázási bélyeg ritka becsű emléke lesz a bélyeggyűjtőknek.

*** Tizenegy órakor lesz a záróra.** A rendőrfőkapitány rendeletet adott ki, amely a belügyminiszter intézkedésére hivatkozással az *éjjeli zárórát 11 órára tűni ki.* A nyilvános helyeket ebben az időpontban be kell zárni. A rendeletet, amely a *világítási eszközökkel való takarékoskosságot* a közönség figyelmébe ajánlja, később közöljük. A rendelet *január 2-án* lép életbe.

*** Bevonult állami és megyei tisztviselők illetményei.** A hivatalos lap tegnapi száma közli a miniszterelnök 4538. M. E. számú rendeletét, a bevonult állami és vármegyei tisztviselők, szolgák és altisztek illetményeinek újabb szabályozásáról. A rendelet szerint katonai szolgálatra bevonult olyan egyén részére is ki kell utalni a megállapított illetményeket, akik a bevonulás időpontja után nevezettek ki valamely állásra.

*** Új zászlós.** A magyar királyi honvédelmi miniszter Gaal Kálmán, a nagyváradi hadapródiskola IV. évfolyamát végzett növendékát zászlósnak nevezte ki.

*** Politikusok katonai előléptetése.** Egész sor katonai előléptetést közöl a tegnapi hivatalos lap. A király a következő politikusokat szolgálaton kívüli viszonylatban előléptette: Gróf Andrássy Géza ezredes, báró Kazy József alezredes, herceg Pálffy Miklós őrnagy, gróf Edelsheim Gyula Lipót, gróf Bathány Elemér, gróf Erdődy Sándor százados, gróf Wickenburg Márk és gróf Serényi Béla főhadnagy, végül báró Skevelcz Iván hadnagy lett.

*** Vitézségi érem a halottnak.** Az ellenség előtt hősi halált halt Ipolymjeki Haydn István 1 honvéd huszárezredbeli tartalékos zászlósnak a király a másodszádu ezüst vitézségi érmét adományozta.

*** A 12. század 50.000 koronát jegyzeti a hadikölcsönre.** A harctérről írják nekünk: Az ötödik hadikölcsön jegyzésére itt a fronton mi közöttünk is megindult az agitáció a századparancsnok vezetésével. A 37. gyalogezrednek a harctéren küzdő egyik százada, a 12. század egymaga *ötvenezer koronát jegyzett.* Ez a gyönyörű eredmény büszkeséggel fogja eltölteni a mi szeretett városunk közönségét.

*** A Kath. Kör háborus estéje.** A Kath. Kör január hó 1-én háborus délutánt rendez a következő rendkívül érdekes, magas színvonalu műsorral:

1. Schumann: Változatok B. dur. Két zongorán előadják: Kalenda Boriska és Tóth Olga, a Fischer-zongoraiskola növendékei.
2. «A béke anyala.» Ünnepi beszéd, tartja dr. Némethy Gyula tb. kanonok.
3. a) Beleznay Antal: Elégia. b) Viuxtemps: Ballada et Polonaise. Hegedűn előadja: Beleznay Boróka, zongorán kíséri Beleznay Annuska.
4. Szavaltat. Tartja Bihari Ákos.
5. Műdalok. Énekli Vajnovszky Vilma, zongorán kíséri Resch Mihály.
6. a) Kőszegi Sándor: Nocturno. b) Winiavszki: Polonaise brillant Hegedűn előadja: Beleznay Boróka. Zongorán kíséri: Beleznay Annuska.

Az ünnepély tiszta jövedelme az erdélyi menekültek javára fordítatik. Belépti díj nincs, szives adományok azonban a jótékony célra köszönettel fogadtatnak. Fentartott helyek a Kath. Kör háznagyánál előre megválthatók.

*** Vitézségi érem.** Blága János 37. gyalogezredbeli népfelkelő az ellenség előtt tanúsított vitézségéért a bronz vitézségi érmét kapta.

*** A Katholikus Népszövetség mai vetítőestélye.** Ma este rendkívül kedvesnek ígérkező vetítőestélyt rendez a Katholikus Népszövetség a Katholikus Kör Szent László termében. Jézus gyermekkoráról fog beszélni Schriffert Béla püspöki szertartó s a nagy sikerűnek ígérkező előadást szébbnél szébb színes vetített képekkel fogják illusztrálni. Utána még egyszer bemutatásra kerülnek azok a pompás mozgóképek, a melyek a Katholikus Kör minapi Dante-vetítőestélyén olyan nagy feltűnést keltettek. Az előadás kivételesen délután fél ötkor kezdődik.

*** Megszökött a fegyenc.** Tegnapelőtt este 5-6 óra között a mezőtelegdi olajgyárból megszökött a munkára kiadott Kapuslik István 43 éves fegyenc. Kapuslik 167 cm. magas, szőkésbarna férfi, kinstári ruhát és bakancsot visel. A mezőtelegdi esendőség és a nagyváradi rendőrség közöri.

*** Itélet a füzőcsalás ügyében.** A törvényszék tegnap folytatta Schulhof Ida bűnügyének tárgyalását a füzőcsalások és az Izsák Lidia kárára elkövetett sikkasztás ügyében. Tegnap Kesztenbaum Juliska terjesztette elő szakvéleményét, azután gróf Bolza Alfonz dr. kir. ügyész mondotta el vádbeszédét. Sikkasztás és csalás miatt kérte a vádlott megbüntetését. Azután dr. Papp Károly védő mondotta el megható védőbeszédét. Rámutatott arra, hogy vádlott, mint utazó, erdélyi útja alatt többször nagy betegesen töltött hosszabb időt s ez a betegség döntötte olyan nyomorba, hogy az előlegeket felhasználta. De meg a nyomor is törte meg annyira, hogy csaljon. Felmentést kért. A törvényszék a család vádjára alól felmentette a vádlottat s csak egy rendbeli sikkasztásban mondotta ki bűnösnek s 7 hónapi börtönrre ítélte, de ezt is kitöltöttnék vette a vizsgálati fogsággal s vádlottat szabadlábra helyezte. Az ítélet jogerős.

*** Lopás az öltözőben.** A napokban a színház női öltözőjéből eltűnt Sz. Zsigmond Anna arany lorgnette ja. A drága, legkevesebb 300 korona értékű lorgnette nyelén margaritták vannak bevéve. A rendőrség erőltetesen nyomoz, mivel ez már nem az első lopás az öltözőben.

*** A menekült levele.** Kemény L. Igaz rendőrkapitányhoz levél érkezett tegnap Kézdivásárhelyről a következő címmel: „Tekintetes községi előjáróságnak. Saját kezébe. Adassék a levelem Pál Miklósné maaskültark” Pál Miklósné, ha ugyan Nagyváradon van, átveheti levelét a rendőrségen a II. emelet 10 számú szobájában.

*** A főszereplő tragikus halála.** Tegnap a biharmegyei kórházban váratlanul meghalt Konetschny Ferenc, a villamosmű főszereplője. Konetschny körülbelül 2 hónappal ezelőtt szerencsétlenül járt. A váradalenci állomásonál a régi, korhadtt villamoszlopokat cserélték fel újakkal. Munkájában az egyik oszlop eldőlt és a főszereplő lábára zuhant, még pedig oly szerencsétlenül, hogy a jobb lábfeje teljesen összezúródott. Beszállították a kórházba, a lábát gipszbe tették. Ekközben eddig még ismeretlen módon fertőzést kapott a sebe, ami el-mérgesedett. Tegnapra halva találták ágyában. A rendőrség megindította a vizsgálatot.

*** A Kéz gyermekkolon szereplői,** kik a Vörös Kereszt Szilveszter estjén részt vesznek, sziveskedjenek ma, szombaton délelőtt 11 órakor a Katolikus Kőr nagytermében próbára megjelenni. A rendezőség.

Olvasóink figyelmét felhívjuk, hogy az életfogytiglan való biztosítás vasut, villamos és gőzgép szerencsétlenségek ellen minő előnyökkel jár. Erre a Berlini Victoria ált. bizt. r. t. nak mai számunkban közölt hirdetése felel.

*** Köszönetnyilvánítás** A Vörös Kereszt Egylet hálaán köszöni B. harkereset és A. tácd. közseg hazefias és áldozatkész közönségének, azon becses adományt, mellyel az egylet céljait folyó hó 24 én a gyűjtőkoci útján juttatni szives volt.

*** Megfagyott szél**ől kivörösödött arc, orr, kéz ápolására és fehéritesére gyors és biztos hatású a **Harmattej crème** és hozzávaló szappan. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Telefon 13-02.

Kiadó legelő. Dusafalva határában 300 kishold területű legelő 1917 január 1-től bérbeadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál Kossuth utca.

*** Köhögés, hurut, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatású szer a Farkas féle hurut szelétke.** Ára 1 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Tejkonzerv is kapható.

*** Folszékairtó NOXIN** biztos szer. Ára 1 korona 80 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

SZÍNHÁZ.

Heti műsori

Szombaton délután: Varázskeringő.
Szombaton este: Ünnepi előadás a koronázás alkalmából: A KIRÁLY HÁZASODIK.

Vasárnap délután: Zsába
Vasárnap este: Nagy Szilveszter kabaré

Hétfő délután: Dolovai nábob leánya.
Hétfő este: Szibil.
Kedd: A király házassodik (Fél nyolc órai kezdettel)

Szerda: Mágnás Miska.
Csütörtök: Csokoládé katonas.
Pénteken: Kün a báró, banna a farkas.

Szombaton délután: Nővtelen asszony.
Szombaton este: Három a kislány.
Vasárnap délután: Doktor ur.
Vasárnap este: Négy a kislány. (Bemutató előadás.)

Bihari Akos 25 éves jubileuma.

1892 évben január 2 án lépett fel Bihari Akos színész „Mátyás király, vagy a oinkoti nagy icc” című darabban. A kritika nagy tehetségnek mondta, ő a kritikát igazolta. Huszonöt év óta egy nagyvilági művészképesség szárayalása kötötte le a színházi közönség figyelmét s most az óráti sokszínű s imponáló erejű Bihari Akos szó-lal meg igaz emberi hangokoa a Szigligeti színház színpadján. Mindig esemény az, mikor fellép s a közönség meg fogja találni az alkalmat, hogy folyton erősödő szeretettel éreztesse a kiváló művészemberről.

A koronázási díszelőadás műsora a következő: Koronázási nyitány. Ista Scharif Károly, a 4 ik honvédgyalogezred zenekarának karmestere. Károly király. Óla. Ista Sas Ed. Szavalja E. Kovács Mariska. A király házassodik. Történelmi vígjáték. Epilogus. Ista és előadja Zsoldos Andor. A király házassodik főbb szerepeit Gazdy Aranka, H. Kőrösy Juci, Kassics Eszter, Bihari Akos, Zsoldos Andor, Rikosi, Szigeti és Dósa játsszák. Az előadás béreltszámán-ten kerül színre.

Kezdeté — fél nyolc órakor:

A kormány legújabb zárandelate folytán a színház vezetősége értesíti a közönséget, hogy 1916 évi január hó 2 ától kezdődőleg a színházi előadások esti fél 8 órakor kezdődnek.

A bérlők figyelmébe, A színházi bérlés első ciklusa: január hó 3, 4 és 6 án lejár és ezzel a színház a második ciklusra bérlést hirdet, amely a jövő hó 6 ikáig fizetendő ke a színházi titkári hivatalánál.

A Szilveszteri kabaré Mint évről évről, úgy az idén is, a Szigligeti színház társulata december hó 31 én nagyszabású kabarét rendez, amelyet a társulat valamennyi előrendű tagjának közreműködésével, énekszámok, táncok, magán-jelenetek, tréfák és humoros jelenetek tesz- nek érdekessé és mulatóssá.

A Varázskeringő. Szombaton délután a nagyvárad színházi közönség egyik kedvenc operettje, a Varázskeringő van műsorra tűzve, a fő női szerepben Sz. Zsigmond Annával.

A dolovai nábob leánya. Hétfő délután H. Kőrösy Ferenc kitűnő és közkedvelt színműve, a Dolovai nábob leánya kerül színre, a címszerepben Kassics Eszterrel. Tarján Gidát Tóth Elek. Szentirmayné H. Kőrösy Juci játssza.

VIGADÓ

mozgó színház

Nagyvárad, Fekete Sas-Passage.

December 30-án és 31-én

szombaton és vasárnap

A MÉDIUM

Dr. Reicher Mária.

Bűnügyi történet 4 felvonásban.

Főszereplők:

Nils Chrisander

A Sockholmi udvari színház tagja

Else Rocher

A Hannoveri Reisdentheater tagja.

Két tudósnak: egy egyetemi tanár-nak és egy orvosnőnek, akik a hipnózis rejtelmét tették tanulmányuk tárgyává, s ebben a furcsa világban, mintegy átszellemülten éltek, kifosztására törekszik egy veszedelmes gazember és egy szélhámosnő, aki szobalánynak szegődik az orvosnő-höz. Páratlan rafináciával, a hipnózis segítségével akarják törbe ejteni őket. De mielőtt gaztettük sikerülne, egy detektív elibük vág.

VIGADÓ
mozgó-
színház

Szombat
A médium
dráma 4 felv.

Előadások kezdete: Szombaton, va-
sárnap és ünnepnapon 8 órakor és
hétköznapokon 5-kor.

Szibil. Ujén napján, hétfő este a leg-
 népszerűbb operettek egyike a Szibil tőlti be
 a műsort.

A király házasodik. Kedden igen
 érdekes előadása lesz a Szigligeti színház
 nak Ezen az estén megismétlik a Király
 házasodik című történelmi vígjátékot és az
 e hó 30 iki előadás teljes műsorát, amely-
 nyiben a szombati előadás iránt megnyilat-
 kozott óriási érdeklődés folytán igen sokan
 nem láthatták az értékes műsort.

KÖZGAZDASÁG

Vásári árjegyzék:

	Árak	Forgalom
Tiszta buza	K 41:50	mm.
Rozs	" 33:50	"
Árpa	" 33:—	"
Zab	" 40:—	"
Tengeri	" 30:—	"
Burgonya	" 30:—	"
Borsó	" —70	"
Lenese	" —80	"
Bab	" —56	"

Liszt.

	Árak	Forgalom
Láng	K 1:06	
Zsemlye	" —70	
Fehér kenyér	" —54	
Barna kenyér	" —50	

Takarmányféle

Széna fuvarral 100 kg. ként	K 30—36—
Szalma	" 12—14—
Alom szalma fuvarral 100 kgként	" ——
Zsupszalma	" ——
Lucerna v. lóhere	" 32—40—

Tüzifa.

Bükk ürkm. fuvarral	K 29—
Tölgy	" 29—
Cser	" 31—

Vegyések.

Marhabús I. osztályu	K 8—780
Ó bor literje	" 350—4—

Uj bor	240—3—
Szilvspálicsa literje	8—
Szasa literje	8—10—
Méző mm kint	2630—
Dió kg. ként	9—
Szalonna kg. ként	076—
Verezhagyma	405—
Fokhagyma	—50—
Barnakenyér	9—
Szalonna, nyers friss	9—

Jószágok. — Szarvasmarhaféle:

	Árak K-ban	Forgalom
II. oszt. jármesökör	3000—6000—	24 db
III.	2000—3000—	30 "
Vágómarha élőszuly kilója	4.00—4.50	60 "
Fajstebén	800—2600	46 "
Vágótehén kigként	3.50—4—	30 "
1 éves tiszborju	600—800	14 "
" ösörborju	400—800	20 "
Veres borju kigként	3—3.20	6 "
Birka és kecske	220—	56 "
Bárány párja	200—	"

Lovak:

1 pár kecselő	K 3000—6000
1 " igásló I. oszt.	" 2000—4000
1 " " II. "	" 1600—3000
1 " " III. "	" 800—2000
1 db 1 éves csikó	" 400—800

Forgalom volt 196.

Sertések élőszuly kilója:

Malac párja	K 220—640
1 éves sertések párja	" 400—700
2 "	" 500—800
1 db hasas koca	" 600—1000

Falkásertések:

Forgalom sertéséből: Süldő	40 db
Hízott 240—300 kgr.	K 6.80 22 "
Felbított 100—160 " db	22 " 6. 30 "
Vegyeskönyvü	" 8. 46 "
Malacféle	" 28 "
1 es 2 évesek	" 52 "
Tenyészkocák	" 8 "

90 kilón feletti hizott sertéseknél a vé-
 telár páronként 45 kiló élet és 4 százalék
 levonása mellett fizetendő.

A karácsony nagy ünnepe miatt a jó-
 szágokból kevés felhajtás és általában gyenge
 vásár van.

URANIA
 mozgó-
 színház

Szombat
Modern tudomány
 dráma 4 felv.

Előadások kezdete: Szombaton, va-
 sárnap és ünnepnapon 3 órákor és
 hétköznapokon 5-kor.

APOLLO
 mozgó-
 színház

Szombat
A doktor ur
 vigjáték 3 fel.

Előadások kezdete: Szombaton, va-
 sárnap és ünnepnapon 8 órákor és
 hétköznapokon 5-kor.

NYILTTÉR

Ujévi vásár

Heti árjegyzék:

- China ezüst kenyér kosár . . . 4 K
- China ezüst cukor tartó . . . 4 K
- China ezüst vaj tartó . . . 4 K
- China ezüst cukor kosár . . . 4 K
- China ezüst dohányozó készlet . . . 4 K
- Vizes készlet 6 személyre . . . 4 K
- Boros készlet 6 személyre . . . 4 K
- Likőrös készlet 6 személyre . . . 4 K
- Sörös készlet 6 személyre . . . 4 K
- Tészta készlet 6 személyre . . . 4 K
- Befőttes készlet 6 személyre . . . 4 K
- Teás készlet aranyozással 6
személyre . . . 12 K
- Kávés készlet aranyozással 6
személyre . . . 12 K
- Mocca készlet aranyozással
6 személyre . . . 12 K
- Mosdó készlet fayence . . . 10 K
- Fűszer készlet állványal. . . 10 K
- Cigaretta ezüst készlet . . . 10 K
- Ebédő készlet aranyozással 6
személyre . . . 28 K

Evőeszközök, kávéházi felsze-
 relések, vendéglői felszerelések

Képkerekezés, ablak üvegezés
 gyorsan, előnyös árban készül.

KOMLÓS TESTVÉREK

üveg nagykereskedés
 Zöldfa-u. 13. Telefonszám 372.

Főszerkesztő: Dr. KRÜGER ALADÁR
 Felelős szerkesztő: Dr. PAPP KÁROLY

Nagy ujévi vásár!

a „PARK” nagyáruházban

Diszkrét osztály! (Rákóczi-ut 5.) Leszállított árak!

Elegáns kiegészítők: Legújabb divat. K. 5-, 6-, 8-, 10-, 16-, 24-, 30-.

Gyöngy kiegészítők: K. 4-, 6-, 10-, 15-.

Férfi és női pénztárcák K. 2-, 3-, 5-, 8-, 12-.

Férfi és női solingeni acél zsebkések:
 kor. 1-, 1.50, 2.50, 3-, 4.50, 6-, 8-, 10-.

Továbbá állandó raktár: Patent gyufatartókban, öngyújtók, villa-
 mos zseblámpák s minden e szakmába vágó cikkekben. Nagy kefo-
 vásár: Ruhá és fogkefék leszállított árakban. Pipereszappan
 nagy választékban.

Játékáru osztály!

Női, flor és műselyem harisnya párja Kor. 3.10, 3.40, 3.90, 4.50, 5-.

Nagy téli kötöttáru vásár! Leszállított árakban.

Zsebkendőkben leszállított árak.

Egy nagyvárad gyár a háboru alatt.

A Kolozsvári-utcán, a legforgalmasabb helyen, közvetlenül a Szent-Vince intézet mellett áll az a hatalmas iparvállalat, mely

Moskovits Mór és Fia szeszgyárosok

néven ismert nemcsak itthon, Magyarországon vagy a monarchiában, hanem külföldön is. Mert ez a gyár exportra dolgozott a világháború előtt, nagymennyiségű aether és gyógyszerészeti cikket exportált a semleges államokba, Németországba, Franciaországba és Romániába, sok szép pénz ömlött be a gyár révén hozzánk. Mindez persze a háború kitörésével nagyrészt megszűnt. Most csak a meghódított tartományokba, főképp

Varsóba

szállít a gyár s olykor Németországba. Két telepe van a gyárnak, a Kolozsvári-utcai az egyik, a másik a vízműteleppel szemben fekvő Aether-gyár. Mindkettő **Moskovits Miklós dr.** szakavatott vezetése alatt áll, aki kiváló vegyész és sikeres találmányairól nevezetes.

A műtojás

az, amely világhírűvé tette nevét. E találmány gyártása azonban megakadt, mert egy gép hiányzik s ezt Németország ma nem képes szállítani.

A gyár ma a következőket produkálja: 1. Élesztő, 2. Gyógyászati cikkek, amelyeket a hadseregnek úgy, mint a gyógyszer-táraknak szállított, 3. Takarmánycikkek, maláta, 4. igen fontos a **tengeri olaj**, amelynek gyártására be van rendezve s február közepén kezdi gyártani, 5. Aether, vegyi szerek gyógyászati célokra a katonaságnak és a polgárságnak, 6. Aszálás. 7. A szesz, amelyet a kincstár rekvirált s kiutalta a gyógyszerészeknek a szükséges mennyiséget.

A gyár régi vezetője **Szalay J.** igazgató, aki főnökei bizalmát bírja s a gyári tisztviselők, alkalmazottak és munkások szeretetének örvend humánus bánásmódja s a helyes munka-beosztás révén.

A minta-kisipari üzem háborus tevékenysége.

A Damjanich-utcában, kis polgáriházban, amelyhez egyszerű fakapú vezet, szerencsés kezdettel és kitartó szorgalommal fejlődött nagygyá az a kisipari munkatelep, amelynek vezetője

ifjabb Mónus Sándor

cipésmester. A mester maga is dolgozik, ő tanította be személyzetét a rendszeres munkára; szervezte a kisipar díszére kiváló műhelyt, a melyet nemrégiben egy bizottság megvizsgált s megállapította, hogy egyetlen kisipari munkatelep, a melyben 2000 pár cipőt lehetne készíteni. Ez a legújabb időben történt, **lehetne** készíteni, de sajnos, nincs anyag s bizalmas értesítés szerint egyelőre nem is kapnak anyagot a cipésmesterek.

Ifjabb **Mónus Sándor** eddig orosz foglyokkal dolgozott, vagy tízzel, újabban a lábadozóban, a trachomásoknál és az ugynevezett kicserélő-törzseknél találhatók suszterek, akiket fel lehetne használni az esetleg felállítandó városi bőrüzlet és cipőfoltozó műhelyben. Ennek vezetésére igen alkalmas lenne **Mónus Sándor** mester, aki művelt, kulturált ember, könyvtára nagy és nemcsak szemrevaló, de olvasott is, ő maga a korral haladó, s ismeretes, hogy **Moskovits Farkasnak** azt a tervét, amely a bőrelosztást a monarchiában szabályozta s rendezte volna úgy, hogy ma fennakadás nem volna, ő készítette. Sajnos, a Moskovits Farkas bukása ennek a bőrelosztó tervnek életbeléptetését elodázta.

Ifjabb **Mónus Sándor** szervező talentum, mesterségében első és megbízható. Ő volt az a bátor ember, aki a kisiparra

jutó bormunkákat el merete vállalni s bár áldozatokkal, meg is felelt szerződési kötelezettségeinek, amiről a katonaság elismerése a tanúság. **Lukács Ödön** főjegyző új kreációja, a városi bőrüzlet és foltozó műhelyek reá várnak, mint vezetőre, ami neki áldozat lesz, mert jól szervezett s kemény munkával fenntartott és fejlesztett kisipari munkatelepe ugyancsak igénybe veszi. E telep berendezése és felszerelése, üzeme és vezetése a magyar kisipar dícsérete.

A Tüzifa Fogyasztási Szövetkezet

a háboru gyermeke és ez a legnagyobb hibája. Igaz ugyan, hogy épen a háboru tette különösen szükségessé létesítését, azonban mint új intézménynek a kezdet nehézségeivel a legnehezebb időben kell megküzdenie és így első évünk különösen izgalmas. Azok a nehézségek azonban, amelyekkel léptenyomon meg kell küzdeni szövetkezetünknek csak megacélozzák idegeinket és erőssé tesznek bennünket a jövő küzdelmeire.

A háboru időszaka szövetkezetünket a folyó év elején egyáltalán nem érintette, mi a háborut csak a romániai hadüzenet után éreztük, amikor a kolozsvári vonal polgári teheráru forgalma megszűnt és mi kizárólag a belényes-vaskóhi vonal mentén lévő telepeinkre voltunk ráutalva. Sajnos azonban ezen a vonalon nem bonyolíthatjuk le forgalmunkat úgy, mint ahogy azt szeretnők, mert a mintegy 5000 waggon rendelésünket napi 10—12 vasuti kocsival vagyunk kénytelenek kielégíteni.

Dacára annak, hogy a háboru különösen a fakitermelés terén éreztette hatását, mégis sikerült nekünk a *belényes-vaskóhi, valamint a kolozsvári vasuti vonal mentén kétmillió korona értékű kitermelt fát megvásárolni*. E famennyiség igen tekintélyes része a vasuti állomásokon saját telepeinkre van leközelítve és várja az expediciót, illetve a vasuti kocsikat.

Működésünknek áldásos hatását különösen a nagyvárad köztisztviselők érzik. Nagyvárad városából ugyanis a vármegyei, postai, igazságszolgáltatási, tanári és tanítói, csendőrségi, adóhivatali stb. stb. tisztikara tőlünk rendelte meg szükségletét és így mintegy 2500 tisztviselői családot láttunk és látunk el olcsó és jó tüzfával. A szövetkezet létjogosultságát legfőként a váradai szállítások igazolják. *Ma ugyanis mikor a fa maximális ára köbméterenként 32 korona ugyan, de már 37 koronáért sem lehet kapni, szövetkezetünk a legújabb vásárlásaiból 25 koronáért adja tagjainak a hasáb, cser és bükkfa köbméterét*. Ez az ár is azonban csak azokra szól, akik december hónapban rendelték meg szükségletüket, *míg a megrendelők 98 százaléka 19—22—23 koronáért kapja a tüzfát*. Nagyváradai megrendeléseinkből eddig 80 százalékgig elégitettük ki feleinket, azonban már a teljes kielégítés is megtörtént volna, ha vasuti kocsikkal rendelkezünk volna. Vidéki áraink 350—386—400—450 Várasfenes, Lunka, Hollód, Solyom, Mezőtelegd, Eled, Vársonkolyos, Vaskóh állomásokon.

Vidéki üzleteink lebonyolítása is szépen halad, bár ott nehezebb a feladatunk, mert ott minden egyes vevőt 100 százalékkal kell kielégíteni, mivel egy-egy megrendelő minimális rendelése a 10000 kg.

Nagy segítségünkre vannak közérdekű munkánkban a vármegye vezető férfiai, így első sorban **Fráter Barnabás** alispán, aki a közérő kirendelése által a fának az erdőből való leközelítését tette lehetővé, továbbá **Ertsey Zsigmond** magyarcsékei, **Bérczy Imre** élesdi, **Nagy Márton** központi, **Középegy Kálmán** belényesi, **dr. Poynár Ernő** tenkei, **dr. Tunyoghy Lajos** béli járási főszolgabírák voltak azok, akik mindenkor a legnagyobb készséggel támogatták a szövetkezetet.

Az elősorolt vármegyei vezető tisztviselő urakon kívül nagy köszönettel tartozunk **dr. Beöthy László v. b. t. t.** őnagyméltóságának, **gróf Tisza Kálmán**, **Morvay Zsigmond** és **dr. Szilágyi Lajos** képviselő uraknak, valamint a kolozsvári üzletvezető urnak, **Singlár** forgalmi főnök és **Rózsa főellenőr** urnak, akik a szállításoknál oly hathatósan közreműködtek és lehetővé tették, hogy a fennforgó nehézségek között is megkülönböztetve kezelték ügyünket.

A favételeknél **Hoffmann Gyula** kir. erdőfelügyelő ur szakvéleményeinek különösen sok hasznát vette a szövetkezet.

Az erdőfelügyelő ur fáradságot nem kimélve állandóan támogatott bennünket, hogy szövetkezetünk közérdekű céljait minél intenzívebben valósíthassa meg.

Dr. Fássy Lajos vármegyei főügyész nemcsak mint a vármegye megbizottja, de mint minden tekintetben a közérdek embere Baranyi András vármegyei főjegyzővel mint a szövetkezet agilis ügyvezető elnökével önzetlen munkásságukkal valóban nagy hála kötelezték a szövetkezet tagjait.

A vármegye ily illustis tagjainak támogatása mellett bármily nehézségekkel is kell a háboru alatt a szövetkezet vezetőségének megküzdnie mégis abban a reményben vagyunk, hogy háborus tevékenységünk nem fog eredménytelen maradni. Bár mindenesetre a szövetkezet korlátolt keretek között

mozoghatott eddig mégis működésével magára vonta a szomszédos vármegyék figyelmét is és onnan az érdekelt alispánok már felszólították szövetkezetünk vezetőségét, hogy működési terét a fában inséges szomszédos alföldi vármegyékre is terjessze ki. De működésünk a Nagyméltóságú földmivelésügyi miniszteriumban is általános érdeklődést vivott ki, és már többször kapott elismerő nyilatkozatokat.

Az elmondottak azt bizonyítják, hogy a háboru alatt is megtudunk élni, mégis azért nagyon kívánjuk, hogy minél előbb a béke napjai melegítse fel azokat a fagyott szíveket, amelyek oly ridegül késleltetik a háboru befejeztét és amely szívek felmelegítéséhez szívesen szállítanánk egy 12 kocsiból álló fordavonat fát.

Nagy ujévi vásár!

a „KÖFFÉHÉRKE“ harisnyaáruházban Szent László-tér.

Mélyen leszállított árak!

Occasio gyapju női kabátokban: Sárka K 36.- Olga K 45.- Erzszi K 60.-

Női selyem kabát nagy schlager. Böske K 100.— minden színben. „Bóla“ gyapju gyermek sweater leszállított ár:

Szám	1	2	3	4	5	6
Kor.	6:80	8.—	9:20	10:40	11:60	12:80.

Lélekmegelőzők: Kor. 5.—, 6.—, 8.—, 10.—.

Női harisnya flor, musselin és selyem Kor. 4:10, 5.—, 6.—,
Férfi harisnya flor és pamut: Kor. 1:50, 1:80, 2:70, 3:50, 5.—.

Nagy occasió zsebkendőkben:

Ia. Női pamut zsebkendő 8.—, 10.—, 12.—, kor.
Ia. Női cérna zsebkendő 13.—, 14.—, 15.—, kor.

schlager! Himzett zsebkendő tucatja K 12.—, 13.—. schlager!

Nagy választék keztyűkben, csavargamasnikban, gyapju ing és nadrág stb. kötöttáru cikkeiben. Leszállított árak csak néhány napig.

IZSÁK LIDIA

elsőrendű fűzőszalon

Nagyvárad,
Nagy Sándor-u. 1.

Park-szálloda
közvetében.

Fűzőket a legelő divat szerint 2 óra alatt elkészítünk, kész fűzőkben egyenes tartók, melltartók és háskötőkben nagy választék. Fűzőket választás végett vidékre is küldünk, tisztításokat és javításokat pontosan elkészítünk. Szilgigeti uszinas művésznőnek egyedüli szállítója. Ujévi ajándékba megrendelésre baba-fűzőket készítünk.

:: Telefon: 11-53. ::

Kiadó. Arany János-utca 7. sz. házban egyedülálló 4 szobás modern lakás fürdőszoba s egyéb mellékhelyiségekkel 1917 május 1 re. értekezhetni a Poigári Takarékpénztárnál Kossuth-utca

Szent László-tér 10 sz. alatt levő házukban udvari kávéház helyiségei 1917 május 1 jére kiadó. Azonnal lehet értekezni Moskovits r. t. irodájában.

Egy ór, ki házi dolgokban is járjas, a „Fekete Sas“ patárában felvétetik. Jelentkezhetni ugyanott a 24 száma irodában.

Helpy József utóda
NAGYVÁRAD.

KOSSUTH LAJOS-UTCA 7.

Telefon-szám: 51 Alapítatott 1868. évben.

Ajánl dús raktáráról előnyösen: lisztes és gabonaszakokat, ponyvát, mindenféle legjobb kötélárut, kender és papirzsinegeket, szalmaszakok, pokróczok és takarókat,

gazdasági erős csizmákat és fedéllemezeket, olajokat és gépszirt.

Nagy raktár kárpitos kellékekben.

Csokoládé

Stollverk és Schuchard

1 rud vételnél	—60 kor.
1 tábla „	4:80 „
1 kiló „	24.— „
5 kiló vételnél	23 — kilója
50 „ „	22 50 „
100 „ vagy nagyobb vételnél	22 — „

Benedeknél

Zöldfa utca, Bémer tér és Rikóczi-ut.

* Megbízható ügyes asszonyok lapkihordóknak felvétetnek. Jelentkezni kell a kiadóhivatalban.

Bubla és Társa.

Cégtulajdonos: Bubla József
Sztaroveszky-utca 1.

Minden kapható e fűszer és csemege kereskedésben.
Szalámi, sajt, szalonna,
kitünő **Málnaszörp,**
Törley pezsgő, valódi
kitünő **ó-borok.**

Saját termésű bor.

Szappanok. Naponta friss izletes házikenyér. Felvágott fa házhoz szállítva. Élelmi cikkek. Naponta friss vaj, remek lipthói turó.

Telefonszám 11-49.

CZILLÉR IMRE NAGYÁRUHÁZA

NAGYVÁRAD-EGER.

Uri- és női-divatárak, fehérneműek.

Menyasszonyi kelengyék.

Ruhaszövetek, bársonyok, selymek.

Szőnyeg, függöny, asztal- és ágyterítők, paplan, matrac és függönytartók. Blousok, jupponok, kötények.

Kötött, szövött áruk, harisnyák, keztyűk. Kézi munkák és hozzávalók.

Összes katonai felszerelések.

Legnagyobb választék.

Olcó szabott árak !

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége

A Magyar Bank és Kereskedelmi
Részvénytársaság Gép-Osztálya.

nagyvárad **fiók**

Sürgöncim: COLONIALE.
Helyközi telefonszám: 858.

Nagyvárad, Nagypiac-tér 1.

Ajánl 1917. évi szállításra :

Szántóberendezéseket egy vagy két
rendszerű gépekkel,
Vontató- vagy billenő-ekékkel
Gőz, benzin avagy szivógáz üzemre.

Költségvetéssel szívesen szolgálunk.

BERLINI VICTORIA

Általános Biztosító részv.-társ.

A kontinens legnagyobb és legolcsóbb biztosító intézete. Elfogad életbiztosításokat, amelyek háboru esetére teljes biztosított összeggel érvényesek.

Életfogytiglani biztosítás vasut, villamos és gőzhajó-szerencsétlenség ellen.

A díj csak **egy évig** fizetendő **heti részletekben**.
Érvényes az egész élettartamra, az egész földön, európai folyóvizeken és tavakon.

Példa: 10 000 korona halálesetre.
15.000 korona teljes munkaképtelenség esetére.
5 korona naponként sérüléseknél.

Csak egy éven át, hetenkénti egy korona mellett.

Érvényes férfiak, nők és gyermekek részére korkülönbség nélkül.

Részleges munkaképtelenség is kártalanítva lesz.

Népbiztosítás orvosi vizsgálat nélkül, heti díjfizetés mellett.

Gyermekek elérés és halálesetre biztosíthatók, orvosi vizsgálat nélkül, csekély hetibefizetés ellenében.

Vezérügynökség: Nagyvárad, Rákóczi-ut 10. Telefon 641.

Emir arcmosó.

Legtökéletesebb szer: izzadó, fényes és zsiros arcra, továbbá arcsömör és pattanások ellen

1 üveg ára 1.50 fillér.

Vidéki megrendeléseket
azonnal szállítok.

Telefonszám : 92.

Alabástrom-szappan

Legjobb pipereszappan, mert a legfiniszbabb növényi zsirokból van összeállítva, kellemes illatánál fogva általánosan elvan terjedve

1 drb ára 3.50 fillér.

Raktáron mindennemű híres bel- és külföldi orvosi és gyógyszerészi különlegességek, kötszerek, toilette cikkek, fog- és szájvizek, pipereszappanok. Legfinomabb parfümök. Manikür- és parfümcasetták stb.

Emir hajfestő.

Legszebb fekete vagy barna színre fest minden haját, bajuszt és szakált

1 készlet ára 3.50 fillér.

NÉMETH PÁL

Aranykereszt gyógyszerár.

Nagyvárad, Szent László-tér,
Városháza mellett.

Alabástrom-crém.

Kétféle minőség, van nappali és esteli, szeplős, pattanásos arcra legjobb szer

1 tégely ára : 1.30 fillér,

hozzá

Alabástrom-pouder
1 doboz ára : 2 korona.

BUDAPESTI**Steiner-féle sütőde és
cukrászda**

Rákóczi-ut 23. Telefon 7-41.

Kenyér, cakes, biscuit, karlsbadi kétszersültek, cukrok, cukrászsütemények, lakodalmi kiszolgálások pontosan, a legfinomabb kivitelben.

Janky Antal Utóda

(Cégtulajdonos Csátáry József.)

A legrégebb fűszerüzlet
Nagyváradon.

A mai viszonyok közt való nehéz beszerzési viszonyok dacára mindenből teljes raktárkészletet tart

DAJKOVITS E.

fényképész

Fekete-sas passage.

Művészi kivitelű
fényképek,
fényképnagyítások.

Vidéki megrendeléseket pontosan teljesít.

Nagyváradai Takarékpénztár

Teleky-utca 2. szám. □ Alapított 1847. évben.

**A Magyar Hadi Hitelintézet részvénytársaság
nagyváradai képviselősege.**

**A Hadi Termény részvénytársaság kirendeltsége
Biharvármegye és Nagy-Várad város részére.**

A hadikölcsön hivatalos aláírási helye.

Alaptőke: K. 4,800.000. Alapok: 836,782,60. Váltó-
kölsön 13 millió korona. Jelzálogkölsön 8 millió
korona. Folyószámlakölsön 9 1/2 millió korona.

Betétállomány 23 millió korona.

Elfogad betéteket könyvecskékre és folyószámlára.
Leszámítol váltókat. Jelzálogkölsönt nyújt elő-
nyös feltételek mellett bérházakra és földbirtó-
kokra. Kölsönöket ad értékpapirokra. Vesz és
elad értékpapírokat és idegen pénzeket. Beszedés
végett átvesz váltókat és utalványokat. Bevált
szelvényeket. Megőrzés végett átvesz értékeket
és okmányokat. Safe deposit.